

Уряд Канади		CAN/CGSB-32.310-2015
Комітет Канади зі стандартизації		Заміняє CAN/CGSB-32.310-2006

Національний стандарт Канади

Системи органічного виробництва

Загальні принципи та стандарти управління

Комітет Канади зі стандартизації

Комітет Канади зі стандартизації, під керівництвом якого було розроблено цей стандарт, є державним органом при Міністерстві громадських послуг та забезпечення Канади. Міністерство громадських послуг та забезпечення Канади займається розробкою добровільних стандартів в різних сферах через комітети зі стандартизації та процес погодження. До складу комітетів зі стандартизації входять представники відповідних інтересів, в тому числі виробники, споживачі та інші користувачі, представники роздрібною торгівлі, органів влади, навчальних організацій, технічних, професійних та торгових спільнот, а також дослідних і випробувальних організацій. Будь-який стандарт розробляється на основі консенсусу думок, висловлених зазначеними представниками.

Комітет Канади зі стандартизації акредитовано Канадською радою зі стандартизації в якості організації з розробки національних стандартів. Стандарти, які він розробляє і пропонує в якості Національних стандартів Канади, відповідають критеріям і процедурам, затвердженим з цією метою Канадською радою зі стандартизації. Окрім Національних стандартів Канади Комітет Канади зі стандартизації розробляє стандарти під особливі потреби на запит різних замовників приватного і державного сектору. Всі стандарти Комітету Канади зі стандартизації розробляються відповідно до політик, описаних в «Посібнику політик і процедур Комітету Канади зі стандартизації щодо розробки та дотримання стандартів».

Стандарти Комітету Канади зі стандартизації переглядаються та оновлюються, щоб не відставати від технологічного прогресу. Комітет Канади зі стандартизації ініціюватиме перегляд цього стандарту через п'ять років з моменту його публікації. Будь-які пропозиції щодо вдосконалення цього стандарту, які Комітет завжди вітає, слід надсилати на розгляд відповідних комітетів зі стандартизації.

Зміни до стандартів публікуються у вигляді окремих документів зі змінами чи у вигляді нової редакції стандартів.

Актуальний перелік стандартів Комітету Канади зі стандартизації, в тому числі детальний опис останніх версій та змін, а також інструкції щодо замовлення, знаходяться в Каталозі Комітету Канади зі стандартизації на веб-сайті

www.tpsgc-pwgsc.gc.ca/ongc-cgsb/index-eng.html. Сайт також містить більше інформації про продукти та послуги Комітету Канади зі стандартизації.

Хоча цільове призначення цього стандарту описано в розділі щодо сфери його застосування, важливо відмітити, що саме користувачі стандарту визначають, наскільки він відповідає їх особливим потребам.

Випробування та оцінювання продукту за цим стандартом може вимагати застосування матеріалів та/або обладнання, що може становити небезпеку. Цей документ не передбачає розгляд всіх аспектів безпеки, пов'язаних з його застосуванням. Будь-хто, хто застосовує цей стандарт, перед його застосуванням повинен проконсультуватися з відповідним органом влади і створити належні правила безпеки і охорони праці згідно з відповідними регуляторними вимогами. Комітет Канади зі стандартизації не несе відповідальності за будь-які травми чи шкоду, які можуть статися під час та в результаті проведення випробувань.

Слід звернути увагу, що існує можливість того, що певні елементи цього стандарту можуть бути об'єктами патенту. Комітет Канади зі стандартизації не несе відповідальності за визначення таких патентних прав. Користувачам цього стандарту рекомендовано самостійно визначати дійсність будь-яких таких патентних прав.

Мова

В цьому стандарті слова «зобов'язаний, повинен», тощо, означають обов'язкову вимогу, «слід, варто», тощо, - рекомендацію і «може, можна», тощо, - варіант чи те, що дозволено відповідно до цього стандарту. Примітки в тексті не містять вимог чи альтернативних вимог; мета примітки – відділення пояснення чи додаткової інформації від основного тексту.

Додатки містять вказівки «нормативний» (обов'язковий до виконання) чи «для інформації» (не обов'язковий до виконання), які визначають їх застосування.

Більш детальну інформацію про Комітет Канади зі стандартизації і його послуги і стандарти можна отримати з наступних джерел:

Менеджер

Підрозділ зі стандартизації

Комітет Канади зі стандартизації

Гатіно, Канада

K1A 1G6

Національний стандарт Канади – це стандарт, розроблений Організацією з розробки стандартів, акредитованою Канадською радою зі стандартизації, і затверджений Канадською радою зі стандартизації відповідно до «Вимог та інструкцій - Акредитація для організацій, що займаються розробкою стандартів» та «Вимог та інструкцій - Затвердження національних стандартів Канади». З більш детальною інформацією про вимоги щодо Національного стандарту можна ознайомитися на сайті www.scc.ca.

Стандарт, затверджений Канадською радою зі стандартизації, відображає спільну думку кількох експертів, які колективно представляють збалансовані інтереси різних гравців ринку. Мета Національних стандартів Канади - важливий і вчасний внесок в інтереси Канади.

Канадська рада зі стандартизації - це державна корпорація в портфоліо Міністерства промисловості Канади. Маючи на меті підвищення конкурентоспроможності канадської економіки і соціального добробуту, Канадська рада зі стандартизації координує та забезпечує розвиток і використання національних і міжнародних стандартів. Канадська рада зі стандартизації також координує участь Канади в розробці стандартів і визначає стратегії для просування заходів Канади зі стандартизації. Канадська рада зі стандартизації надає послуги з акредитації різноманітним клієнтам, в тому числі компаніям, що сертифікують продукцію, випробувальним лабораторіям та організаціям з розробки стандартів. Перелік програм Канадської ради зі стандартизації та акредитованих організацій опубліковано на сайті www.scc.ca. Користувачам слід завжди отримувати останню версію Національного стандарту Канади від організації, яка розробляє стандарт і відповідає за цю публікацію, оскільки такі документи періодично переглядаються.

За затвердження таких стандартів як Національні стандарти Канади несе:

Канадська рада зі стандартизації

55 Меткальфе Стріт, С'ют 600

Отава, Провінція Онтаріо K1P 6L5, КАНАДА

Як замовити публікації:

Телефоном — 819-956-0425 або 1-800-665-2472

Факсом — 819-956-5740

Поштою — Центр продажів Комітету Канади зі стандартизації, Гатіно, Канада
K1A 1G6

Особисто — Плас дю Портаж, Фаз III, 6B1, 11 Лор'є Стріт, Гатіно, Провінція
Квебек

Електронною поштою — ncr.cgsb-ongc@tpsgc-pwgsc.gc.ca

На сайті — www.tpsgc-pwgsc.gc.ca/ongc-cgsb/index-eng.html

Національний стандарт Канади

CAN/CGSB-32.310-2015
Заміняє CAN/CGSB-32.310-2006

Системи органічного виробництва

Загальні принципи та стандарти управління

ICS 67.140/67.120.30

Опубліковано 2015 року

Комітетом Канади зі стандартизації

Гатіно, Канада K1A 1G6

© Її ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА КАНАДИ ПО ПРАВУ,
яку представляє міністр громадських послуг і забезпечення,
відомості якого знаходиться Комітет Канади зі стандартизації (2015).
Повне чи часткове відтворення цієї публікації в будь-якому вигляді без попереднього дозволу видавця заборонене.

Комітет Канади зі стандартизації

Комітет з питань органічного сільського господарства

(Члени Комітету з правом голосу на дату ухвалення)

Головуючий (з правом голосу)

Х. Мартін, незалежний консультант (громадськість)

Група, що представляє загальні інтереси

Н. Будро, Федерація органічного руху Канади

Р. Айзен, Інститут органічного сільського господарства Британської Колумбії

Дж. Гібсон, Рада з питань органічних продуктів харчування Манітоби

Р. Хемільтон, Органічна Альберта

А. Хаммермайстер, Центр органічного сільського господарства Канади,
Університет Далхаузі

С. Джоунс, Регіональна канадська атлантична мережа органічного
землеробства

А. Кремен, незалежний консультант

Лабель Ф. Валакта

П. Раймер, Органічний альянс Манітоби

А. Ріу, Органічна асоціація Квебеку (Table Filière Biologique)

Б. Стріт, Товариство попередження жорстокого поводження з тваринами
Британської Колумбії, підрозділ сертифікації

А. Тейлор, Директорат органічного виробництва Саскачевана

Т. Зеттель, Органічна рада Онтаріо

Представники виробників

- С. Блекмен, Асоціація маркетингу канадської продукції
- М. Босток, Асоціація екологічних фермерів Онтаріо
- Г. Бушар, Федерація органічного сільського господарства Квебеку
- Дж.Дюіваль, Клуб екологічного сільського господарства
- М. Дік, Канадська рада садівництва
- Л. Едвардс, Асоціація органічних фруктових садів Британської Колумбії
- Д. Фальк, Асоціація малих виробників продуктів харчування
- М. Холмс, Органічна торгова асоціація Канади
- Дж. Келлі, Кооператив сертифікованих органічних виробників Острова Принца Едварда
- П. Лемпрон, Організація молочних фермерів Канади
- С. Лефевр, Організація виробників яєць Канади
- А. Мейсі, Асоціація органічних виробників Канади
- Р. Прітер, Асоціація насінницьких господарств Канади
- Т. Рандл, Тихоокеанська асоціація виробників органічних морепродуктів
- А. Сент-Онж, Федерація виробників кленового сиропу Квебеку

Представники регуляторних органів

- Б. Дюбе, Канадська агенція з контролю за якістю харчових продуктів
- С. Сміт, Міністерство сільського господарства і земель Британської Колумбії
- Л. Тельфорд, Сільськогосподарські, харчові і сільські ініціативи Манітоби
- Н. Твуржон, Міністерство сільського господарства, рибальства і харчування Квебеку

Представники користувачів

- С. Кейсі, Рада роздрібної торгівлі Канади

Дж. Хіллард, Альянс інтересів споживачів

К. Келлер, Коаліція виробників трав, спецій та натуральних продуктів для здоров'я Канади

К. Нін, Альянс безпечності харчових продуктів Канади (Food Secure Canada)

І.Нільсен, Рада споживачів Канади

К. Монаген, Асоціація міжнародних органічних інспекторів

Секретар (не є членом комітету)

М. Шусслер, Комітет Канади зі стандартизації

Зміст

Вступ.....	11
1 Сфера дії	14
2 Посилання на нормативні документи	16
3 Термінологія і визначення	17
4 План органічного виробництва	26
5 Рослинництво	28
6 Тваринництво.....	33
7 Спеціальні вимоги виробництва.....	55
8 Забезпечення органічної цілісності під час очистки, підготовки та транспортування	71
9 Склад органічної продукції	75
10 Процедури, критерії та умови внесення змін до Стандарту CAN/CGSB-32.311 <i>Системи органічного виробництва – переліки дозволених речовин</i>	77
Додаток А	82
Додаток Б	83
Довідкова література	85

Вступ

I. Опис

Органічне виробництво – це цілісна система, метою якої є оптимізація продуктивності та здоров'я різноманітних спільнот, що співіснують в агроєкосистемі, в тому числі ґрунтових організмів, рослин, тварин та людей. Основна мета органічного виробництва – створення сталих господарств, які гармонійно співіснують з навколишнім середовищем.

В стандарті CAN/CGSB-32.310 *Системи органічного виробництва – загальні принципи та стандарти управління* викладено принципи та стандарти управління системами органічного виробництва.

В стандарті CAN/CGSB-32.311 *Системи органічного виробництва – переліки дозволених речовин*, наведено переліки речовин, дозволених для використання в системах органічного виробництва.

Як і для всієї продукції, що реалізується на території Канади, органічні речовини, такі як, серед іншого, добрива, кормові добавки, пестициди, покращувачі ґрунту, ветеринарні препарати, технологічні добавки і допоміжні речовини, засоби для миття і дезінфекції, а також продукція органічного сільського господарства, серед іншого, продукти харчування і корми, повинні відповідати всім вимогам відповідних нормативних документів.

II. Загальні принципи органічного виробництва

Органічне сільське господарство ґрунтується на наступних загальних принципах^{1,2}:

Принцип здоров'я – органічне сільське господарство повинно підтримувати й поліпшувати здоров'я ґрунту, рослин, тварин, людей і планети як єдиного й неподільного цілого.

Принцип екології – органічне сільське господарство повинно ґрунтуватися на живих екологічних системах і циклах, працюючи, співіснуючи з ними й підтримуючи їх.

Принцип справедливості – органічне сільське господарство повинне будуватися на відносинах, які гарантують справедливість із урахуванням загального навколишнього середовища й життєвих можливостей.

Принцип турботи – управління органічним сільським господарством повинне носити попереджувальний і відповідальний характер для захисту здоров'я й благополуччя нинішніх, майбутніх поколінь і навколишнього середовища.

III. Органічні практики

¹ З сайту IFOAM <http://www.ifoam.org/en/organic-landmarks/principles-organic-agriculture>

² Історичні принципи органічного виробництва (редакція 2006 року) наведені в Додатку Б

Цей стандарт³ чи органічна продукція, вироблена відповідно до цього стандарту, не являють собою заяви про корисність, безпечність чи харчової цінності такої органічної продукції.

Методи управління слід обирати з обережністю, щоб відновити і потім зберегти екологічну стабільність на господарстві та навколишньому середовищі. Підтримання та покращення родючості ґрунту забезпечується шляхом підвищення оптимальної біологічної активності ґрунту та збереження його ресурсів. Боротьба з бур'янами, шкідниками і хворобами відбувається шляхом застосування біологічних і механічних методів боротьби, агротехнічних заходів, а тому числі методу мінімальної обробки ґрунту. Підбір видів, сортів та сівозміни має важливе значення для управління обігом поживних речовин, переробки залишків рослинного та тваринного походження, управління водними ресурсами, збільшення кількості корисних комах з метою забезпечення збалансованих відносин «хижак-жертва», просування біологічного різноманіття та боротьби зі шкідниками, що ґрунтується на принципах екологічності.

Відповідно до органічної системи виробництва, умови та норми площ для утримання сільськогосподарських тварин повинні відповідати поведінковим потребам відповідних різновидів, а корми повинні бути органічними. Ці практики мають на меті зменшення стресу, підтримання здоров'я та профілактику хвороб.

Виробництво і переробка органічної продукції відбувається згідно з системою, яка має на меті збереження цілісності принципів цього стандарту.

Методи ведення органічного виробництва та цей стандарт не можуть гарантувати повну відсутність залишків речовин, заборонених цим стандартом, та інших речовин, що забруднюють продукцію, оскільки наявність зазначених речовин в атмосфері, ґрунті, підземних водах та інших джерелах може бути поза межами впливу з боку оператора органічного виробництва. Мета методів, дозволених цим стандартом, - забезпечити якомога менші рівні залишків.

Під час розробки стандарту було встановлено, що відмінності сільськогосподарських регіонів Канади вимагають різних методів ведення органічного виробництва для забезпечення виробничих потреб.

Метою застосування цього стандарту в сфері сертифікації та регулювання є попередження шахрайства на ринку. Під час процесу сертифікації встановлюється факт дотримання оператором вимог цього стандарту. Якщо продукція відповідає вимогам цього стандарту, на неї видається сертифікат.

Органи сертифікації мають допускати період до 12 місяців з дати опублікування поправки до CAN / CGSB-32.310 і CAN / CGSB-32.3, впродовж яких заявник має привести свою діяльність у відповідність до змін у вимогах.

³ Посилання в цьому тексті на «цей стандарт» стосується Стандарту CAN/CGSB-32.310, *Системи органічного виробництва – загальні принципи і стандарти управління*.

IV. Примітки і приклади цього стандарту

Примітки і приклади в цьому стандарті наводяться з метою надання додаткової інформації, що може допомогти зрозуміти чи використовувати документ. Вони не становлять нормативну частину стандарту.

Системи органічного виробництва

Загальні принципи і стандарти управління

1 Сфера дії

1.1 Цей стандарт застосовується до такої органічної продукції:

а) неперероблених рослин і продукції рослинного походження, живих тварин і продукції тваринного походження, якщо цим стандартом для них визначені принципи виробництва і спеціальні правила перевірки;

б) перероблена продукція рослинництва і тваринництва, призначена для споживання як харчова продукція і вироблена з продукції, зазначеної в п. 1.1 а);

в) корми;

г) перероблена продукція рослинництва і тваринництва, призначена для споживання в якості кормів і вироблена з продукції, зазначеної в п. 1.1 а).

1.2 Органічна продукція, зазначена в цьому стандарті, повинна походити з виробничої системи, що:

а) шляхом своїх методів господарювання прагне збагатити екосистему, щоб досягти сталої продуктивності;

і

б) забезпечує боротьбу з бур'янами, шкідниками і хворобами шляхом підвищення біологічного різноманіття, переробки рослинних і тваринних залишків, вибору видів та сортів, застосування сівозміни, сталого використання водних ресурсів, мінімальної обробки ґрунту.

1.3 Одиниці вимірювання

Величини і одиниці вимірювання в цьому стандарті наводяться в метричних одиницях. Їх еквіваленти в ярдах/фунтах, отримані шляхом конвертації, наведені в дужках. Метричні одиниці вважаються офіційними у випадку виникнення спорів чи непередбачуваних складнощів, що виникають при конвертації.

1.4 Речовини, матеріали та техніки, заборонені у виробництві і переробці органічної продукції

Наступні речовини, матеріали та техніки заборонені у виробництві і при переробці органічної продукції, оскільки вони не відповідають загальним принципам органічного виробництва:

а) будь-яка продукція чи матеріали виготовлені із застосуванням генетичної модифікації, відповідно до визначення в цьому стандарті і відповідно до п. 4.1.3, 5.1.2 та 6.2.1 Стандарту CAN/CGSB-32.311;

б) будь-яка продукція, матеріали чи процеси, які виготовлені із застосуванням чи застосовують нанотехнології, відповідно до визначення в цьому стандарті, з наступними виключеннями:

1) наночастки природного походження чи наночастки, випадково виробленні в результаті таких процесів як мелення борошна;

2) ненавмисне чи малоймовірне перенесення наночасточок на органічні культури, тварин чи продукцію при їх контакті з поверхнями обладнання, робочими поверхнями чи поверхнями упаковки;

в) опромінення, відповідно до визначення в цьому стандарті, що застосовується для обробки органічних продуктів та допоміжних речовин, що застосовуються у виробництві органічних продуктів, окрім випадків, зазначених в Стандарті CAN/CGSB-32.311;

г) покращувачі ґрунту, такі як добрива чи компостовані матеріали рослинного і тваринного походження, які містять речовину, що не входить до переліків Стандарту CAN/CGSB-32.311;

д) каналізаційний осад;

е) хімічно-синтезовані допоміжні речовини і матеріали для використання в рослинництві, окрім зазначених в Стандарті CAN/CGSB-32.311;

є) хімічно-синтезовані регулятори росту;

ж) клоновані сільськогосподарські тварини та їх нащадки;

з) хімічно-синтезовані традиційні ветеринарні препарати, в тому числі антибіотики та паразитициди, за винятком дозволених цим стандартом;

и) хімічно-синтезовані інгредієнти, харчові та технологічні добавки, які використовуються при виготовленні органічних продуктів, в тому числі, сульфати, нітрати та нітрити, окрім зазначених в Стандарті CAN/CGSB-32.311;

і) обладнання, тара для збору урожаю та зберігання, складські приміщення та пакувальні матеріали, оброблені хімічно синтезованими фунгіцидами, консервантами, фумігантами та пестицидами;

ї) речовини, не зазначені в Стандарті CAN/CGSB-32.311, окрім дозволених відповідно до цього стандарту.

2 Посилання на нормативні документи

Наступні нормативні документи містять положення, які, шляхом посилання в цьому тексті, є частиною положень цього Національного стандарту Канади. Документи, на які є посилання, можна отримати із зазначених нижче джерел.

ПРИМІТКА: Зазначені нижче адреси були дійсні на момент публікації цього стандарту.

Якщо посилання не містить дати, воно вважається посиланням на останнє видання чи редакцію відповідного документа, якщо немає інших вказівок від органу влади, що застосовує цей стандарт. Посилання, яке містить дату, вважається посиланням на вказану версію відповідної редакції, видання чи документа.

2.1 Комітет Канади зі стандартизації

CAN/CGSB-32.311 – *Системи органічного виробництва – Переліки дозволених речовин*

2.1.1 Джерело

Зазначений документ можна отримати в Комітеті Канади зі стандартизації, центр продажів, м.Гатіно, Канада K1A 1G6. Тел.: 819-956-0425 або 1-800-665-2472. Факс: 819-956-5740. E-mail: ncr.cgsb-ongc@tpsgc-pwgsc.gc.ca. Вебсайт: www.tpsgc-pwgsc.gc.ca/ongc-cgsb/index-eng.html.

2.2 Міністерство охорони здоров'я Канади

Закон про харчові продукти і медикаменти (C.R.C., с. 870).

2.2.1 Джерело

Зазначений документ можна отримати в Міністерстві охорони здоров'я Канади на сайті www.hc-sc.gc.ca чи на сайті *Justice Laws* за посиланням <http://lawslois.justice.gc.ca>.

2.3 Канадська агенція з питань контролю за якістю харчових продуктів (CFIA)

Акт про здоров'я тварин (1990, с.21)

Регламенти щодо здоров'я тварин (C.R.C., с. 296)

Акт про безпечну їжу для канадців (S.C, 2012, с. 24).

2.3.1 Джерело

Зазначені документи можна отримати на сайті Канадської агенції з питань контролю за якістю харчових продуктів за посиланням

<http://www.inspection.gc.ca/> чи на сайті *Justice Laws* за посиланням <http://lawslois.justice.gc.ca.>

2.4 Міжнародна організація органічних сільськогосподарських рухів (IFOAM)

Принципи органічного сільського господарства.

2.4.1 Джерело

Зазначений документ можна отримати на сайті IFOAM за посиланням <http://www.ifoam.bio/en/organic-landmarks/principlesorganic-agriculture>

2.5 Національна рада з питань догляду за сільськогосподарськими тваринами (NFACC)

Правила і норми по догляду та утриманню молочної худоби

Правила і норми по догляду та утриманню ВРХ

Правила і норми по догляду та утриманню свиней

Правила і норми по догляду та утриманню сільськогосподарських тварин: транспортування.

2.5.1 Джерело

Зазначені документи можна отримати на сайті Національної ради з питань догляду за сільськогосподарськими тваринами (NFACC) за посиланням <https://www.nfacc.ca/codes-of-practice>.

3 Термінологія і визначення

Для цілей цього Національного стандарту Канади, застосовується наступна термінологія і визначення.

3.1

аеропоніка

метод вирощування рослин в повітряному середовищі без використання ґрунту, при якому коріння рослин розташовуються в повітрі.

3.2

сільськогосподарська продукція

тварина, рослина, продукція тваринництва чи рослинництва, в тому числі продукти харчування чи напої, повністю чи частково рослинного чи тваринного походження.

3.3

агроекосистема

система, що складається з форми, функції, взаємодії та балансу біотичних і абіотичних елементів, присутніх в середовищі певного сільськогосподарського підприємства.

3.4

алопатичний

такий, що застосовує алопатію.

3.5

алопатія

метод лікування хвороб за допомогою речовин, що викликають реакцію чи ефекти, протилежні ознакам хвороби.

3.6

однорічна рослина

рослина, вирощена з насіння, життєвий цикл якої закінчиться або яка принесе врожай, того ж року чи сезону, коли її було посаджено.

3.7

антибіотик

речовина, що містить певну кількість хімічної речовини, виробленої мікроорганізмом, наприклад, пеніцилін, і яка використовується для пригнічення росту чи знищення мікроорганізмів з метою попередження чи лікування хвороби.

3.8

бджолярство

галузь, яка займається розведенням бджіл, маток та отриманням продукції бджільництва, наприклад, меду, бджолиного воску, пилку, маточкового молочка, прополісу та бджолиної отрути.

3.9

отриманий з біологічної сировини

речовина, отримана з рослин, тварин чи мікробів.

3.10

такий, що розкладається біологічним способом

такий, що здатен розкладатися за 24 місяці в ґрунті (за винятком рослинної біомаси), за один місяць - в газованій воді, за два місяці – в анаеробній воді, мінімально впливаючи на навколишнє середовище.

3.11

буферна зона

чітко визначена і ідентифікована зона, яка відокремлює органічне господарство від неорганічних площ.

3.12

клоновані тварини

ідентичні тварини, які з'явилися в результаті маніпуляцій людиною з ембріонами і переносом ембріонів з використанням таких технологій, як

перенесення ядра соматичних клітин, перенесення ядра ембріональних клітин чи розділення ембріона.

3.13

Доступний/існує на ринку

задокументована можливість отримати допоміжний засіб чи інгредієнт в належній формі, якості, кількості чи різновиді, незалежно від вартості, для виконання необхідної функції в органічному виробництві чи переробці.

3.14

змішування

змішування чи фізичний контакт між насипним чи нерозфасованим органічним продуктом та неорганічним продуктом під час виробництва, переробки, транспортування чи зберігання.

3.15

компост

продукт, отриманий внаслідок суворо контрольованого аеробного процесу, під час якого органічні речовини розкладаються під дією мікроорганізмів.

3.16

компостний чай

покращувач ґрунту чи компост, що використовується для стимулювання росту корисних бактерій в ґрунті і який отримують внаслідок вимочування готового компосту.

3.17

сівозміна

метод чергування сільськогосподарських культур на певному полі, спланованого в такому порядку і в часі, щоб культури одного виду чи біологічної родини не вирощувалися безперервно на одному полі. В багаторічних системах землеробства застосовуються такі техніки, як алейна посадка, міжрядний посів та живоплоти для внесення біологічного різноманіття замість застосування сівозміни.

3.18

відступ

відступ від положень стандарту CAN/CGSB-32.310.

3.19

виняток

речовина, яка в іншому випадку заборонена стандартом CAN/CGSB-32.311.

3.20

кормова добавка

речовина, яку в невеликих кількостях додають до корму з метою задоволення певних харчових потреб. Наприклад, це незамінні поживні речовини в формі амінокислот, вітамінів та мінералів, чи нехарчових добавок, таких як інгібітори комкування чи антиоксиданти.

3.21

премікси

корми, які використовуються разом з іншими кормами для покращення загального балансу поживних речовин і

а) пропонуються тваринам в нерозведеному вигляді в якості добавки до іншого корму,

б) пропонуються окремо на вибір разом з іншими частинами раціону, чи

в) розводяться чи змішуються з іншими кормами і пропонується у вигляді повнораціонного корму.

ПРИМІТКА: В Канаді, відповідно до *Акту про корми*, вимагається, щоб корм, отриманий в результаті, можна було піддавати охолодженню.

3.22

добриво

одно- чи багатокomпонентна речовина, до складу якої входить одна чи кілька визнаних поживних речовин для рослин.

3.23

фільтрат

рідина, що проходить через осмосний фільтр при виробництві кленового сиропу чи сиропу з соку інших дерев.

3.24

харчова добавка

відповідає визначенню, сформульованому в п. В.01.001 *Регламенту щодо харчових продуктів та медикаментів*.

3.25

харчовий

визначення, що використовується для позначення того, що речовина (наприклад, засіб для миття, газ, тощо) чи матеріал (наприклад, прилавок, контейнер, конвеєр, тощо) можуть контактувати з харчовими продуктами та/або безпечні для споживання.

3.26

фураж

вегетативний матеріал в свіжому, сухому чи силосованому вигляді, який використовується для годівлі тварин, наприклад, пасовище, сіно чи силос.

3.27

генна інженерія

процес, під час якого генетичний матеріал організму змінюється шляхом мультиплікації та/або рекомбінації методом, який не існує в природі. Наприклад, в генній інженерії використовуються такі методи, як:

- технологія одержання рекомбінантних ДНК (РНК) за допомогою векторних систем;
- технологія, що передбачає пряме введення в організм спадкового матеріалу ззовні;

- технології злиття клітин (в тому числі, злиття протопластів) чи гібридизація, які долають природні фізіологічні, репродуктивні чи рекомбінантні бар'єри, при яких клітини/протопласти донора не належать до однієї й тієї ж таксономічної категорії.

Якщо організм донора/реципієнта не отриманий в результаті застосування зазначених технологій, це визначення не застосовується до технологій:

- екстракорпорального запліднення;
- кон'югації, трансдукції, трансформації чи будь-якого іншого природного процесу;
- індукції поліплоїдії;
- технології злиття клітин (в тому числі, злиття протопластів) чи гібридизація, які долають природні фізіологічні, репродуктивні чи рекомбінантні бар'єри, при яких клітини/протопласти донора належать до однієї й тієї ж таксономічної категорії.

3.28

травоїдні

тварини, які харчуються рослинною їжею.

3.29

гідропоніка

виращування рослини в водному розчині поживних речовин без використання ґрунту.

3.30

домішки

речовини, які використовуються в процесі переробки органічних продуктів і які можуть потрапити в органічний продукт у вигляді залишків. Наприклад, засоби по догляду за руками (засоби для миття, антисептики, лосьйони, захисний крем), засоби для обробки води для бойлерів, мастильні матеріали (антиадгезивні мастила, розчинники), засоби для попередження піноутворення та нехарчові хімічні речовини (антисептики, засоби для дезінфекції, миття та чищення).

3.31

інгредієнт

речовина, в тому числі харчова добавка, яка використовується під час виробництва чи переробки продукції. Речовина присутня в кінцевому продукті, можливо, в зміненій формі.

3.32

допоміжна речовина

речовина, яка використовується в процесі виробництва чи переробки продукції, наприклад, добриво, премікс, пестицид, покращувач ґрунту, ветеринарний препарат, технологічна добавка, засіб для чищення та дезінфекції.

3.33

опромінення

обробка іонізуючим опроміненням (див. В.26.001 *Закон про харчові продукти і медикаменти*).

3.34

дистанція ізоляції

відстань для відокремлення органічних культур від традиційних ГМО культур одного виду. Дистанція ізоляції – це найкоротша відстань від краю поля з органічними культурами до краю поля з неорганічними ГМО культурами.

3.35

свійські тварини

будь-які свійські чи одомашнені тварини, в тому числі жуйні, вівці, свині, кози, коні, домашня птиця і бджоли, яких розводять на їжу чи використовують у виробництві їжі. Продукція мисливства чи рибальства не входить до цього визначення.

3.36

гній

послід, сеча та інші екскременти тварин, в тому числі підстилка, що використовувалася чи була забруднена свійськими тваринами.

3.37

мікрозелень

їстівні молоді рослини, урожай яких збирають після досягнення стадії паростків, зазвичай коли сім'ядолі вже повністю сформувалися чи коли вже з'явилися два чи три справжні листки.

3.38

нанотехнологія

маніпуляція речовиною на атомному, молекулярному чи макромолекулярному рівні в діапазоні від 1 до 100 нанометрів з метою створення матеріалів, приладів та систем з принципово новими властивостями і функціями. Поведінка нанорозмірних хімічних речовин чи наноматеріалів відрізняється від поведінки їх макророзмірних еквівалентів, демонструючи інші механічні, оптичні, магнетичні чи електронні властивості.

3.39

несинтетичний

речовина, отримана з мінералу, рослини чи тварини, що не була змінена хімічно.

3.40

план застосування поживних речовин

План застосування поживних речовин, відповідно до якого час та норма застосування поживних речовин базується на рівні забезпечення ґрунту поживними речовинами (за результатами аналізу ґрунту), потребах культури в поживних речовинах, покращення ґрунту (шляхом застосування гною, компосту, сидератів чи інших дозволених речовин), вмісту поживних речовин та очікуваній нормі виділення поживних речовин. Мета плану застосування поживних речовин – мінімізація втрат поживних речовин, захист якості води, збереження родючості ґрунту та забезпечення ефективного використання дозволених покращувачів ґрунту.

3.41

підприємство (господарство)

господарство, компанія чи організація, що виробляє чи переробляє органічний продукт; підприємство/господарство може мати кілька виробничих підрозділів (див. п. 3.56 *виробничий підрозділ*).

3.42

оператор

фізична особа, компанія чи організація, що виробляє чи переробляє продукцію з метою її подальшої реалізації як органічної.

3.43

органічна цілісність

збереження властивих органічних якостей продукту від моменту отримання інгредієнтів до кінцевого споживача.

3.44

органічний продукт

продукт чи засіб, вироблений системою, що відповідає вимогам цього стандарту.

3.45

органічне виробництво

метод сільськогосподарського виробництва відповідно до цього стандарту.

3.46

паралельне виробництво

одночасне вирощування органічних та неорганічних культур, в тому числі перехідних культур, розведення худоби та виробництво інших органічних продуктів того самого виду чи сорту, або виду чи сорту, що візуально не відрізняються між собою.

3.47

парапробіотики

“нежиттєздатні мікробні клітини”, що були інактивовані чи мертві мікроорганізми, які здатні попереджувати ріст патогенів.

3.48

багаторічні культури

культури, з винятком дворічних культур, урожай яких можна збирати більш ніж один сільськогосподарський сезон, чи які потрібно вирощувати не менше одного року, перед тим як зібрати урожай.

3.49

шкідники

організми, які спричиняють шкоду людям чи ресурсам, які використовуються людьми, такі як віруси, бактерії, гриби, бур'яни, паразити, членистоногі та гризуни.

3.50

пестициди

речовини, які прямо чи опосередковано використовуються для приваблення, попередження, знищення, відлякування чи зменшення дії шкідників, або для зміни росту, розвитку чи інших характеристик рослин. До їх складу входять будь-які організми, речовини чи суміші речовин, а також прилади, такі як приманки чи пастки.

3.51

посадковий матеріал

рослина чи рослинна тканина, окрім однорічних саджанців, які використовуються у рослинництві чи розмноженні рослин. Наприклад, різони, паростки, живці з листя чи стебел, корені чи бульби, цибулини чи зубчики.

3.52

пребіотики

клітковина і потенційний носій для бактерій. Прикладами пребіотичних субстратів є інулін, лактулоза, різноманітні галакто-, фрукто чи ксилоолігосахариди та цукрові спирти.

3.53

підготовка

включає післяврожайну обробку, виробництво, переробку, обробку, збереження органічних продуктів та забій тварин.

3.54

пробіотики

корисні для здоров'я мікроорганізми.

3.55

технологічні добавки

речовини, які додаються до харчових продуктів під час переробки для досягнення технологічного ефекту, але не присутні в кінцевому продукті або присутні в незначних кількостях, які не впливають на функцію продукту.

3.56

виробничий підрозділ

частина господарства, яку можна ідентифікувати, в якій відбувається виробництво та виготовлення органічної продукції.

3.57

заборонені речовини

речовини, заборонені п. 1.4 та/або які не входять до переліку Стандарту CAN/CGSB-32.311.

3.58

документація

інформація в письмовій, візуальній чи електронній формі, яка підтверджує діяльність, яку здійснює оператор в сфері виробництва чи виготовлення органічних продуктів.

3.59

усунення

процедура, яка виконується перед початком циклу виробництва органічної продукції чи перед завантаженням органічної продукції для попередження контакту органічної продукції з забороненими речовинами чи змішування з неорганічною продукцією, наприклад, споліскування питною водою, просушування поверхонь та продування системи за допомогою органічного продукту.

3.60

сіть

хлорид натрію чи замінники з низьким вмістом натрію чи без натрію, які забезпечують солоний смак, живлення та боротьбу з мікробами в продукті.

3.61

каналізаційний шлам

тверді, рідкі чи напівтверді залишки, які утворюються міськими чи промисловими каналізаційними очисними спорудами. Каналізаційний шлам включає, в тому числі, осад з побутового септика; осад чи тверді відходи, які видаляються під час первинної, вторинної чи глибокої очистки стічних вод; чи матеріал, виготовлений з використанням каналізаційного шламу.

3.62

ґрунт

суміш мінералів, органічної речовини та живих організмів.

3.63

розділене виробництво

господарство, яке виробляє чи виготовляє органічну і неорганічну продукцію, в тому числі продукцію перехідного періоду.

3.64

симбіотики

комбінація пребіотиків і пробіотиків. Багато з них містить комбінацію пробіотичної культури та пребіотичного субстрату, що сприяє їх росту.

3.65

синтетична речовина

речовини, в тому числі, продукти нафтохімічної переробки, штучно створені внаслідок хімічного процесу чи процесу, який хімічно змінює складові, отримані з рослин, мікроорганізмів, тварин чи мінералів. Це визначення не застосовується до сполук, синтезованих чи отриманих внаслідок фізичної переробки чи біологічних процесів, які можуть включати теплову чи механічну обробку. Проте мінерали, змінені внаслідок хімічних реакцій, викликаних нагріванням чи горінням, класифікуються як синтетичні.

3.66

простежуваність

здатність простежити продукцію по всіх етапах виробництва і підготовки.

3.67

перехідний період

період від початку застосування органічних методів виробництва до отримання органічного статусу виробничим підрозділом чи господарством.

3.68

розсада

саджанці, які було взято з місця вирощування, перевезено та знову посаджено.

3.69

ветеринарні біопрепарати

гельмінт, одноклітинний організм чи мікроорганізм, речовина чи суміш речовин, що походять від тварини, гельмінтів, одноклітинних організмів чи мікроорганізмів чи речовина синтетичного походження, що вироблена, реалізується чи пропонується для використання у відновленні, корегуванні чи зміні функцій у тварин чи в діагностиці, лікуванні, зменшенні чи попередженні хвороби, порушення, незвичайного фізичного стану чи його симптомів у тварин. Ветеринарні препарати включають вакцини, бактерини, бактерини-токсоїди, імуноглобуліни, діагностичні набори та будь-які ветеринарні препарати, отримані в результаті застосування біотехнологій.

3.70

ветеринарний лікарський засіб

речовина чи суміш речовин, призначених для використання в діагностиці, лікуванні, зменшенні проявів чи попередженні хвороби, порушення, незвичайного фізичного стану чи його симптомів у тварин, а також відновленні, корегуванні чи зміні функцій у тварин.

3.71

дикорослі культури

рослини, які вирощуються чи збираються в їх природному середовищі.

3.72

дріжджі

одноклітинні мікроорганізми, що виробляють ензими, вуглекислий газ (CO₂) та інші метаболіти вуглеводнів, властивості яких часто використовуються в процесі ферментації, випікання, ароматизації харчових продуктів, додавання їм поживних властивостей та користі для здоров'я.

3.73

екстракт дріжджового аутолізу

водорозчинні компоненти клітини дріжджів, які зазвичай виробляються шляхом аутолізу – процесу розпаду клітин під впливом фізичних чи хімічних процесів.

4 План органічного виробництва

4.1 Оператор повинен підготувати план органічного виробництва, в якому визначені деталі методів переходу до органічного виробництва, виробництва, виготовлення та управління.

4.2 План органічного виробництва щорічно оновлюється відповідно до змін у планах чи системі управління, проблем, що виникли під час впровадження плану та засобів, вжитих для вирішення цих проблем.

4.3 План органічного виробництва включає опис системи внутрішнього обліку і супроводжується документами, достатніми для того, щоб забезпечити виконання вимог щодо простежуваності відповідно до п.4.2, а також інших вимог до ведення обліку.

4.4 Ведення обліку та ідентифікація

4.4.1 Оператор повинен вести облік та відповідну супровідну документацію, таку як наочні засоби (наприклад, карти, схеми робочих процесів) щодо допоміжних речовин та подробиць їх застосування, виробництва, підготовки та транспортування органічних культур, тварин і продукції. Оператор повинен забезпечувати збереження органічної цілісності продукції і записувати і в повному об'ємі і детально записувати і розкривати всі заходи і операції таким чином, щоб можна було легко зрозуміти та продемонструвати дотримання цього стандарту.

4.4.2 Облік повинен дати можливість простежити

а) походження, характер та кількість органічних продуктів, доставлених на виробничий підрозділ чи господарство;

б) характер, кількість та отримувачів продукції, що залишила виробничий підрозділ;

в) будь-яку іншу інформацію з метою перевірки, наприклад, походження, характеру чи кількості інгредієнтів, добавок чи технологічних добавок, що доставляються в виробничий підрозділ та на склад переробленої продукції;

г) дії чи процеси, які демонструють дотримання цього стандарту.

4.4.3 Потрібно запровадити систему ідентифікації для розпізнавання органічних та неорганічних культур, тварин (наприклад, загальний вигляд, колір, сорт і тип) та продуктів.

4.4.4 Оператор повинен розробити та впровадити план управління ризиками для попередження забруднення ГМО, який може включати стратегії, такі як використання фізичних бар'єрів, розмежування, пізній посів, проведення аналізів насіння, забезпечення дистанцій ізоляції та ведення протоколів санітарної обробки обладнання та складів.

4.4.5 Облік ведеться протягом не менше 5 років після його започаткування.

4.4.6 Якщо речовини, призначені для боротьби з хворобами та шкідниками, не включені до списку CAN / CGSB-32.311, але мають використовуватися в рамках будь-якої обов'язкової державної програми, то оператор повинен контролювати та документувати їхнє використання.

Примітка. У випадку гострої необхідності контролю шкідників чи лікування хвороб, оператори, що сертифіковані згідно Канадського стандарту, зобов'язані негайно повідомляти свій орган сертифікації про будь-які зміни, які можуть вплинути на сертифікацію їхньої органічної продукції.

5 Рослинництво

Пп. 8.4 щодо транспортування також застосовується до сільськогосподарських культур.

5.1 Вимоги до землі, призначеної для ведення органічного рослинництва.

5.1.1 Цей стандарт повинен застосовуватися на виробничому підрозділі в повному об'ємі протягом не менше ніж 12 місяців перед збиранням першого врожаю органічної продукції. Заборонені речовини не повинні застосовуватися протягом не менш ніж 36 місяців перед збиранням першого врожаю органічної продукції.

5.1.2 Коли до складу існуючого органічного господарства вводиться новий виробничий підрозділ, оператор повинен надати документацію, яка підтверджує, що заборонені речовини не використовувалися протягом не менш ніж 36 місяців (див. 5.1.1), і перед збиранням першого врожаю з цього нового виробничого підрозділу проводиться перевірка.

ПРИМІТКА: Відповідно до *Регламенту Канади щодо органічних продуктів* вимагається, щоб оператор задокументував, що він не використовував заборонених речовин. Також відповідно до *Регламенту Канади щодо органічних продуктів* вимагається, щоб першу заявку на органічну сертифікацію орних культур було подано за 15 місяців до моменту першого очікуваного введення продукції в обіг. Протягом цього періоду сертифікаційний орган перевірятиме дотримання оператором цього стандарту і така перевірка включатиме не менше однієї інспекції виробничого підрозділу під час виробництва протягом року перед тим, як орні культури будуть допущені до сертифікації, і одну інспекцію під час виробництва протягом року, коли орні культури будуть допущені до сертифікації.

5.1.3 Метою підприємства повинен бути повний перехід виробництва на органічні методи. Протягом перехідного періоду підприємство може вести, окрім виробництва в перехідному періоді до органічного виробництва, неорганічне виробництво (розділене виробництво), яке повністю відокремлюється від органічного виробництва в очікуванні його включення до загального процесу переходу до органічного виробництва.

5.1.4 Підприємство може переводити на органічне виробництво по одному підрозділу за раз, і кожен підрозділ, що переходить до органічного виробництва, повинен дотримуватися вимог цього стандарту. Виняток до цієї норми - паралельне виробництво – дозволене лише у наступних випадках: наявність багаторічних культур (вже посіяних), сільськогосподарських

дослідних потужностей та виробництво насіння, вегетативного посадкового матеріалу та саджанців.

5.1.5 При паралельному виробництві необхідно дотримуватися наступних особливих вимог:

а) оператор повинен чітко продемонструвати, що ідентифікацію культур, які вирощуються при паралельному виробництві, можна зберегти під час вирощування, збирання врожаю, зберігання, переробки, упаковки та реалізації;

б) оператор повинен вести точний облік зберігання, перевезення, переробки та реалізації неорганічної і органічної продукції, який можна перевірити.

ПРИМІТКА: Органічні і неорганічні культури, які вирощуються паралельно, інспектуються безпосередньо перед збиранням врожаю, а після збирання врожаю проводиться аудит всіх культур паралельного виробництва.

5.1.6 Всі виробничі підрозділи повинні мати чітко визначені межі.

5.1.7 Методи виробництва на одному виробничому підрозділі не повинні відрізнятися для органічних і неорганічних культур.

5.2 Фактори навколишнього середовища

5.2.1 Слід вживати заходів, щоб мінімізувати фізичне перенесення заборонених речовин на органічні землі та культури з:

а) прилеглих територій;

б) обладнання, яке використовується для органічних і неорганічних культур.

5.2.2 Якщо можливий ненавмисний контакт з забороненими речовинами, необхідно облаштувати чіткі буферні зони чи вжити інших заходів, достатніх для попередження забруднення:

а) буферні зони повинні бути шириною не менше 8 м (26 футів 3 дюймів);

б) замість буферних зон можна облаштовувати постійні живоплоти чи захисні лісові насадження, штучні захисні лісові полоси, постійні дороги чи інші фізичні бар'єри;

в) культури, що вирощуються в буферних зонах, не вважаються органічними, незалежно від того, використовуються вони на господарстві чи ні.

г) культури, щодо яких існує ризик забруднення від комерційних ГМ культур, слід захищати від перехресного запилення. Слід вжити заходів для зниження ризику, наприклад, облаштувати фізичні бар'єри, розмежувальні ряди, провести стратегічне випробування чи застосувати пізній посів, якщо для ризикованих культур немає облаштованих загальноприйнятих відстаней ізоляції (див. Примітку нижче).

ПРИМІТКА: Загальноприйняті відстані ізоляції для ризикованих культур від комерційних ГМ культур складають: для сої – 10 м, кукурудзи – 300 м, каноли, люцерни (на насіння) і яблунь - 3 км.

5.2.3 Дозволено використовувати конструкції для опори рослин, оброблені речовинами, переліченими в Таблиці 4.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

а) Для нових конструкцій для опори рослин або таких, що використовуються на заміну, використання стовпів огорож чи деревини, які оброблені забороненими речовинами, заборонено, за винятком випадків, коли на ринку НЕ доступні такі альтернативи, як метал, пластик, бетон чи захисні оболонки.

б) дозволяється утилізація існуючих конструкцій для опори рослин на господарстві.

5.3 Насіння і посадковий матеріал

Використовується органічне насіння, цибулини, бульби, живиці, однолітні саджанці, розсада та інші пропагули. Застосовуються наступні виключення чи умови:

а) Дозволено використовувати неорганічне, необроблене насіння та посадковий матеріал чи насіння, оброблене речовинами, переліченими в Таблиці 4.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311, якщо сорт органічного насіння чи посадкового матеріалу:

1) не виробляється на господарстві чи у господарства немає до нього доступу; або

2) немає в обігу.

б) Догляд за неорганічним багаторічним посадковим матеріалом, обробленим речовинами, забороненими відповідно до п. 1.4 г), 1.4 д), 1.4 е) чи 1.4 є), повинен здійснюватися відповідно до цього стандарту протягом не менш ніж 12 місяців перед першим врожаєм органічної продукції.

Земля, на якій висаджено неорганічний посадковий матеріал, повинен відповідати вимогам п. 5.1.1.

5.4 Управління родючістю ґрунту та поживними речовинами

5.4.1 Основною метою програми управління родючістю ґрунту та поживними речовинами є створення та підтримання родючого ґрунту, використовуючи методи, які підтримують чи підвищують вміст гумусу в ґрунті, сприяють створенню оптимального балансу та запасу поживних речовин та стимулюють біологічну активність в ґрунті.

5.4.2 В разі необхідності, потрібно підтримувати чи підвищувати родючість ґрунту та біологічну активність шляхом:

а) якомога різноманітнішої сівозміни, що включає сидерати, бобові, проміжні культури та культури з глибокою кореневою системою;

б) внесення рослинного чи тваринного матеріалу відповідно до цього стандарту та Таблиці 4.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311, в тому числі:

1) компостованого тваринного чи рослинного матеріалу;

2) некомпостованого рослинного матеріалу, особливо бобових, сидератів чи культур з глибокою кореневою системою в рамках відповідного багаторічного плану сівозміни; та

3) непереробленого посліду тварин, в тому числі рідкого гною, відповідно до вимог п. 5.5.1.

5.4.3 Методи обробки ґрунту повинні підтримувати чи покращувати фізичні, хімічні та біологічні властивості ґрунту та мінімізувати пошкодження структури ґрунту та його ерозії.

5.4.4 Рослинний і тваринний матеріал застосовується для підтримання чи підвищення вмісту органічної речовини, поживних речовин в ґрунті та родючості ґрунту, а також у спосіб, що не забруднює рослини, ґрунт чи воду залишками поживних речовин рослин, патогенних організмів, важкими металами чи залишками заборонених речовин.

5.4.5 Органічна речовина, що виробляється на господарстві, має становити основу для програми кругообігу поживних речовин. Її можна доповнити джерелами органічних і неорганічних поживних речовин. Джерела неорганічних речовин повинні бути перелічені в Таблиці 4.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311. Тваринний послід також підпадає під вимоги п. 5.5.1.

5.4.6 Заборонено спалювати поживні залишки на господарстві. Проте спалювання дозволяється в разі наявності шкідників, хвороб чи бур'янів, підтвердженої документально (див. п. 5.6.1) чи з метою стимулювання пророщення насіння.

5.5 Використання гною

5.5.1 Джерела гною

В першу чергу слід використовувати послід від тварин, отриманий на господарстві. Після його закінчення, можна використовувати гній з інших органічних господарств. Якщо органічний гній неможливо придбати, дозволяється використання неорганічного гною, якщо:

а) його було отримано від неорганічного господарства, на якому тварини не утримуються повністю в стійловій системі, де вони не можуть повернутися на 360°; та

б) його було отримано з господарства, на якому тварини не утримуються постійно в темноті; і

в) якщо джерело і кількість гною, вид тварин та оцінка критеріїв в пп. 5.5.1 а) та 5.5.1 б) задокументовано.

ПРИМІТКА: Органічні оператори повинні, в першу чергу, використовувати гній, отриманий з тваринницьких господарств перехідного періоду чи екстенсивних господарств, а не з тваринницьких господарств, які не мають земель, чи використовують ГМ інгредієнти та похідні від ГМО в кормі.

5.5.2 Внесення гною в ґрунт

5.5.2.1 В програмі внесення гною в ґрунт повинна зазначатися площа землі, норма внесення, час внесення та утримання компонентів поживних речовин в ґрунті.

5.5.2.2 Покращувачі ґрунту, в тому числі рідкий гній, компостний чай, твердий гній, свіжий гній, компост та інші речовини, перелічені в Таблиці 4.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311, вносяться в ґрунт відповідно до належних методів застосування поживних речовин.

ПРИМІТКА: В деяких провінціях Канади можуть застосовуватися додаткові вимоги.

5.5.2.3 При внесенні гною ґрунт має бути достатньо теплим і вологим, щоб забезпечити активне біологічне окислення.

5.5.2.4 При виборі часу, норми та методу внесення гною слід переконатися, що гній:

- а) не забруднить культури патогенними бактеріями;
- б) не потраплятиме в великих об'ємах в водойми;
- в) не забруднюватиме значним чином ґрунтови і поверхневі води.

5.5.2.5 Некомпостований твердий чи рідкий гній

а) вноситься в ґрунт принаймні за 90 днів до збирання врожаю культур, які не контактують з ґрунтом і призначені для людського споживання; чи

б) вносяться в ґрунт не менш ніж за 120 днів до збирання врожаю культур, які мають їстівні частини, які напряду контактують з поверхнею ґрунту чи частками ґрунту.

5.5.2.6 Якщо тварини є частиною програми розміщення посівних площ чи боротьби зі шкідниками, слід мати план організації роботи з метою контролю за тваринами та попередження потрапляння гною на посіви культур, які призначені для збирання врожаю.

5.5.3 Переробка гною

Дозволена переробка гною тварин шляхом фізичної (наприклад, дегідратація), біологічної чи хімічної обробки з використанням речовин, зазначених в Таблиці

4.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311. Слід мінімізувати втрату поживних речовин внаслідок переробки.

5.6 Боротьба зі шкідниками, хворобами і бур'янами

5.6.1 Боротьба зі шкідниками, хворобами і бур'янами повинна здійснюватися з використанням методів ведення органічного господарства, які підвищують здоров'я рослин та знижують втрати через шкідників, хвороби та бур'яни. Серед методів боротьби в органічному сільському господарстві використовуються агротехнічні прийоми (наприклад, сівозміна, створення збалансованої екосистеми та застосування стійких сортів), механічні (наприклад, санітарно-профілактичні заходи, культивація, пастки, мульчування та випасання тварин) та фізичні методи (наприклад, обробка бур'янів вогнем, теплова обробка проти хвороб).

5.6.2 Якщо лише органічних методів недостатньо для попередження появи шкідників, бур'янів чи хвороб чи боротьби з ними, дозволяється використання біологічних речовин, речовин рослинного походження чи інших речовин, перелічених в Таблиці 4.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311. Умови для застосування та саме застосування документується в плані органічного виробництва (див. розділ 4).

5.6.3 Якщо обладнання для внесення, наприклад, розпилювачі, використовуються для внесення заборонених речовин, його слід ретельно очистити перед використанням на органічних культурах.

5.7 Полив

Дозволяється полив органічних культур, якщо оператор документує всі запобіжні заходи, що використовуються для попередження забруднення землі та продукції речовинами, що не входять до переліку дозволених речовин, зазначених в Стандарті CAN/CGSB-32.311.

5.8 Підготовка продукції рослинництва

При кожній підготовці органічної продукції застосовуються пункти 8.1 та 8.2.

5.9 Боротьба зі шкідниками на об'єктах підприємства

Пп. 8.3 застосовується при застосуванні методів боротьби зі шкідниками на об'єктах рослинницького господарства та довкола них.

6 Тваринництво

Цей розділ не стосується бджільництва, яке описано в пп.7.1. Підпункт 8.4 про транспортування застосовується при транспортуванні органічних тварин.

6.1 Загальні вимоги

6.1.1 Тварини можуть зробити важливий внесок в органічне сільське господарство шляхом

- а) підвищення та підтримання родючості ґрунту;
- б) контролю флори шляхом випасання; та
- с) підвищення біологічного різноманіття та сприяння додатковим взаємодіям на господарстві.

6.1.2 Органічна тваринницька продукція повинна походити від тварин, вирощених відповідно до цього стандарту.

6.1.3 Тваринництво - це діяльність, пов'язана з землею.

- а) Травоїдні тварини повинні мати доступ до пасовища під час сезону випасання та свіжого повітря в інший час, якщо дозволяють погодні умови:
 - 1) на основі розрахунків споживання сухої речовини, частка трави, що споживається жуйними тваринами, які досягли статевої зрілості, під час випасання, повинна складати не менше 30% від норми кормів;
 - 2) споживання трави на пасовищі повинно зростати на понад 30% під час періоду активного росту трави;
 - 3) площа пасовища повинна складати не менше 0,13 га на одну умовну одиницю худоби. [Одна умовна одиниця худоби = одна корова чи бичок, 2 телят вагою від 102 до 227 кг чи 5 телят вагою менше 102 кг, 4 вівці і їх ягнята чи 6 самиць та їх дитинчат];
- б) Інші тварини, в тому числі птиця, повинні мати доступ до вільного вигулу в будь-який час, коли дозволяють погодні умови;
- в) Виключно зимове розведення птиці обмежується господарствами, які здатні дотриматися вимог щодо достатніх площ землі для певного типу тварин незалежно від пори року (див. п. 6.13.9);
- г) Можуть застосовуватися відхилення від вимог п.6.7.2 та 6.11.

6.1.4 Щільність посадки тварин повинна відповідати місцевим агрокліматичним умовам та враховувати потужності виробництва кормів, здоров'я поголів'я, баланс поживних речовин та вплив навколишнього середовища.

6.1.5 Методи ведення органічного тваринництва повинні мати на меті застосування природних методів розмноження, мінімізацію стресу, попередження хвороб, поступове виключення застосування хімічно синтезованих алопатичних ветеринарних препаратів, в тому числі антибіотиків, та забезпечення здоров'я та добробуту тварин.

6.1.6 Загалом, оператор повинен демонструвати турботу про добробут тварин. При виникненні проблеми, пов'язаної з добробутом тварин, оператор повинен розробити план корегувальних заходів. Оператор повинен документувати

вдосконалення методів забезпечення добробуту тварин і на вимогу надавати будь-які документи чи результати оцінювання, що проводяться на вимогу галузевих асоціацій.

6.2 Походження тварин

6.2.1 Породи, різновиди та види тварин

- а) повинні підходити для розведення в місцевих умовах і системі виробництва і мати змогу адаптуватися до них;
- б) не мати хвороб чи проблем зі здоров'ям, типовим для порід чи різновидів;
- в) відрізнятися життєздатністю і стійкістю до переважної більшості хвороб і паразитів.

6.2.2 Тваринницькі господарства

- а) повинні застосовувати природні методи репродукції. Дозволяється штучне запліднення, в тому числі з використанням сексованої сперми, якщо вона розділена механічно;
- б) не можуть застосовувати методи ембріотрансферу чи методи розмноження з використанням генної інженерії чи схожої технології;
- в) не можуть використовувати статеві гормони для стимулювання та синхронізації еструсу.

6.2.3 Тварини в органічному тваринництві

- а) повинні бути народженні чи вилуплені на органічних виробничих підрозділах;
- б) повинні походити від органічних тварин;
- в) повинні утримуватися відповідно до органічних методів протягом всього життя;

6.2.3.1 До птиці застосовуються вимоги пп. 6.2.3 а), б), та в):

- а) продукція птахівництва повинна походити від птахів, які постійно утримувалися відповідно до органічних методів, починаючи не пізніше ніж з другого дня життя; та
- б) курчата, віком один день, чи запліднені яйця, з яких вони вилупилися, не повинні отримувати ніяких медичних препаратів, окрім вакцин;

6.2.3.2 При переході стада чи окремих тварин до органічного виробництва застосовуються винятки до пп. 6.2.3 а), б) та в):

- а) тварини молочних порід, повинні безперервно утримуватися відповідно до органічних методів протягом не менше 12 місяців; та
- б) тварини м'ясних порід, повинні безперервно утримуватися відповідно до органічних методів починаючи з останнього триместру вагітності самиці.

6.2.4 Тварини, яких купують для розведення, повинні бути органічними. Проте:

- а) якщо на ринку немає підходящого органічного племінного поголів'я, можна привозити на органічне господарство і інтегрувати в органічну систему виробництва неорганічних незапліднених племінних тварин чи племінних виробників. М'ясо від таких тварин є неорганічним;
- б) при ввезенні худоби із-за меж органічного господарства тварини, отримані з неорганічних господарств відповідно до пп. 6.2.4 а) вважаються неорганічними, якщо вони призначені для розведення чи на забій;
- в) при розширенні поголів'я та збільшенні земельних площ, племінне поголів'я, привезене на органічне господарство, може випасатися на пасовищі третього року перехідного періоду до кінця другого триместру.

6.2.5 Тварини чи тваринницька продукція, вивезені з органічного господарства і надалі не утримувані на органічному господарстві, вважаються неорганічними.

6.3 Перехід тваринницьких господарств до органічного виробництва

6.3.1 Якщо все стадо молочної худоби знаходиться у перехідному періоді до органічного виробництва, оператор:

- а) повинен забезпечити, щоб в перші дев'ять місяців 12-ти місячного перехідного періоду, не менш ніж 80% кормів, розрахованих з точки зору споживання сухої речовини, були вирощені на органічних землях чи землях, які включені до плану органічного виробництва і обробляються відповідно до розділу 5 цього стандарту;
- б) повинен забезпечити годівлю лише органічними кормами в останні три місяці 12-ти місячного перехідного періоду.

6.3.2 Перехід землі, призначеної для вирощування кормових культур чи облаштування пасовища, повинен відповідати вимогам п.5.1.

6.3.3 Коли тваринницьке господарство, повним стадом чи отарою овець, знаходиться в перехідному періоді до органічного виробництва, пасовище та корми, вирощені на землі протягом останніх 12 місяців перехідного періоду, можуть вважатися органічними при споживанні тваринами цього господарства. Ці корми не вважаються органічними за межами цього господарства.

6.4 Корми

6.4.1 Оператор повинен забезпечити збалансований органічний раціон, який відповідає харчовим потребам тварин.

6.4.2 Корми повинні складатися з речовин, необхідних для здоров'я тварин, їх добробуту та життєвих сил, і які відповідають фізіологічним і поведінковим потребам відповідних видів.

6.4.3 В особливому раціоні тварин повинно враховуватися наступне:

- а) для молодих ссавців – потреба в натуральному молоці, в тому числі молозиві, в перший день життя;
- б) на молочних господарствах телята, ягнята та козенята відлучаються від матерів у віці 24 годин якщо вони отримують молозиво. Якщо стадо хворіє на заразну хворобу, дитинчат можна відлучати раніше, якщо вони отримують молозиво;
- в) телята повинні отримувати свіже цільне органічне молоко чи відновлене органічне молоко до віку трьох місяців;
- г) ягнята та козенята повинні отримувати свіже цільне органічне молоко чи відновлене органічне молоко до віку двох місяців чи ваги 18 кг;
- д) якщо молодняк не знаходиться на підсосі, щоб забезпечити потребу в поживних речовинах і досягнути оптимального темпу росту і здоров'я, його годують зі штучних сосок для заохочення їх бажання смоктати;
- е) молочні телята повинні мати постійний доступ до грубих кормів;
ПРИМІТКА: Рекомендації щодо годівлі молозивом та кількості молока, що згодовується молочним телятам наводяться в *Правилах і нормах догляду за молочною худобою*⁴.
- ж) Не менше 60% сухої речовини у добовому раціоні жуйних мають складати: сіно, свіжий чи сухий фураж або силос трави, бобових та кукурудзи. В період незвичайних холодів чи коли якість кормів погіршується через надзвичайні погодні умови дозволяється збільшення в раціоні зернових для задоволення потреб тварин в поживних речовинах.
- з) при годівлі жуйних силосом принаймні 15% загальної кількості сухої речовини в добовому раціоні повинен складати довговолокнистий фураж, тобто фураж з рослин, довжина стебла яких більше за 10 см. При годівлі кукурудзяним силосом, співвідношення зерна до фуражу повинне складати 40% до 60% відповідно, якщо результати аналізу не вказують на протилежне. Частка зерна в кукурудзяному силосі зараховується до частки зерна в раціоні (див. пп. 6.4.3 є);
- и) в завершальній фазі птицю годують зерном
- к) окрім зерна, птиця і свині повинні отримувати рослинну речовину
- л) птицю потрібно годувати щоденно. Заборонено застосовувати режим обмеженої годівлі птиці з одним голодним днем.
- м) кролів слід годувати фуражем, таким як трава чи сіно, і вони повинні мати доступ до корму, який підтримує зуби здоровими, наприклад, блоків для гризіння, коренеплодів та гілок дерев. Речовини в блоках для гризіння мають входити до переліку Таблиці 5.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

6.4.4 Наступні корми, кормові добавки і допоміжні речовини заборонені в раціоні органічних тварин:

- а) корми і кормові добавки, в тому числі амінокислоти та премікси, що містять речовини, які не входять до переліку Таблиці 5.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311;

⁴ В цьому стандарті Правила і норми – це Правила і норми Канади по догляду за тваринами та поведженню з ними (<https://www.nfacc.ca/codes-of-practice>).

- б) медикаменти в кормі чи ветеринарні препарати, в тому числі гормони та профілактичні антибіотики, для стимулювання росту;
- в) затверджені кормові добавки чи премікси, що перевищують кількості, необхідні для адекватного забезпечення поживними речовинами та підтримання здоров'я тварин на певному етапі їх життя;
- г) корми, отримані внаслідок хімічної екстракції чи знежирення за допомогою заборонених речовин;
- д) корми, що містять продукти забою ссавців чи птахів;
- е) корми, що містять синтетичні консерванти;
- ж) продукти для консервації силосу, що не входять до переліку Таблиці 5.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311;
- з) синтетичні стимулятори апетиту чи підсилювачі смаку;
- и) комбіновані корми, що містять гній чи інші відходи тваринного походження відходи; та
- к) корми, що містять синтетичні барвники.

6.4.5 Тварини будь-якого віку повинні отримувати чисту і свіжу воду на вимогу. Основне джерело води потрібно перевірити на предмет наявності речовин, що можуть бути токсичними для тварин, наприклад, важких металів, іонів та бактерій, відповідно до рекомендацій щодо якості питної води для тварин. Після цього джерело води необхідно щорічно аналізувати на предмет бактеріального забруднення. В разі перевищення рівня колонієутворюючих одиниць (КУО) 100/100 мЛ, слід вжити коригуючих заходів.

6.4.6 Примусова годівля качок і гусей заборонена.

6.4.7 Як виняток, за наступних умов дозволені неорганічні корми:

- а) якщо органічні корми неможливо отримати в результаті настання надзвичайної події, що напряду впливає на виробничий підрозділ (наприклад, пожежі, паводку чи надзвичайних погодних умов), дозволяється використання неорганічних кормів протягом не більше 10 днів з метою забезпечення збалансованого раціону поголів'я. Слід надати перевагу неорганічному корму, отриманому з землі, що знаходиться в перехідному періоді до органічного виробництва і не містить заборонених речовин;
- б) у випадку дефіциту кормів в регіоні, племінні стада можуть отримувати неорганічний корм, якщо ці тварини належним чином відокремлені, їх можна візуально розпізнати (наприклад, вони мають вушні бирки і є записи для перевірки віку), а також ведеться їх облік. Слід надати перевагу неорганічному корму, отриманому з землі, що знаходиться в перехідному періоді до органічного виробництва і не містить заборонених речовин. Використання ГМ кормових культур заборонене. В усіх інших випадках племінні стада, потомство яких призначено для виробництва органічної продукції, повинні утримуватися відповідно до органічних методів. Племінне стадо повинно пройти перехідний період повторно, коли стануть

доступні органічні корми. Пп. 6.2.3 застосовується до будь-якого молодняку. Це не впливає на органічний статус інших тварин на господарстві.

6.5 Транспортування та поводження

6.5.1 Догляд за тваринами повинен здійснюватися з турботою і уважністю. Потрібно звести до мінімуму стрес, пошкодження і страждання під час операцій з тваринами, в тому числі під час транспортування та забою.

6.5.2 Щільність посадки під час транспортування повинна відповідати рекомендаціям *Правил і норм догляду за свійськими тваринами та поводження з ними: транспортування*. Заборонено використовувати електричну стимуляцію чи алопатичні транквілізатори.

6.5.3 Під час перевезення і перед забоєм тварини повинні мати захист від несприятливих погодних умов, наприклад, вітру, дощу та надмірної спеки чи холоду.

6.5.4 Якщо є можливість, тварин слід перевозити з господарства напряму до місця призначення.

6.5.5 Тривалість перевезення слід звести до мінімуму. Якщо перевезення тварин триває понад 5 годин, слід скористатися рекомендаціями щодо максимальної тривалості перевезення та вимог щодо мінімальних кількостей кормів та води відповідно до *Правил і норм по догляду за свійськими тваринами та поводження з ними: транспортування*. При недотриманні цих рекомендацій слід надати обгрунтування.

6.5.6 Перед навантаженням слід перевірити стан тварини, а саме, чи підходить вона для транспортування. Не можна перевозити хворих тварин та тварин, стан яких не дозволяє їх перевезення, наприклад, якщо тварини поранені, покалічені, виснажені, на останніх термінах вагітності чи виробляють забагато молока.

6.5.7 Якщо стан тварини не підходить для транспортування і необхідна її евтаназія, її повинен виконати компетентний персонал за допомогою відповідного обладнання. Використовуваний метод повинен бути швидким і спричиняти мінімум болю і страждання.

ПРИМІТКА: В Канаді див. також *Регламент щодо здоров'я тварин* в рамках *Акту про здоров'я тварин* (Канадська агенція контролю за якістю харчових продуктів). Вимоги щодо транспортування кожного виду тварин наведені в *Правилах і нормах*.

6.6 Охорона здоров'я тварин

6.6.1 Оператор повинен впровадити і підтримувати профілактичні методи по догляду за здоров'ям тварин, враховуючи наступні вимоги:

а) вибір відповідних порід чи різновидів тварин повинен відповідати пп. 6.2.1;

- б) раціон тварин повинен відповідати їх потребам в поживних речовинах, в тому числі вітамінах, мінералах, білку, жирних кислотах, джерелах енергії та клітковині;
- в) умови утримання, випасання, щільність посадки та методи санітарної профілактики, які мінімізують скупчення тварин, а також появу і розповсюдження хвороб і паразитів;
- г) умови, залежно від біологічного виду, які дозволяють вільно рухатися, робити вправи та мінімізують стрес;
- д) швидке лікування тварин, що мають хвороби, які можна визначити, патологічні зміни, каліцтва, пошкодження чи інше фізичне нездужання;
- е) застосування вакцин повинне відбуватися відповідно до цього стандарту та Таблиці 5.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311, якщо було задокументовано, що хвороба, проти якої направлена вакцина, є заразною для поголів'я виробничого підрозділу і/або господарства і її неможливо побороти іншими засобами.

6.6.2 Оператор не повинен застосовувати:

- а) ветеринарні препарати, окрім вакцин, за відсутності хвороби. Дозволяється застосовувати анестетики і анальгетики відповідно до вимог до фізичних змін, зазначених в пп. 6.6.4;
- б) хімічно синтезовані речовини для стимулювання чи стримування росту чи продуктивності, в тому числі гормони для прискорення росту;
- в) хімічно синтезовані засоби для знищення паразитів, окрім виключень, зазначених в пп. 6.6.11;
- г) антибіотики для м'ясних тварин чи птиці, призначених для виробництва м'яса чи яєць;
- д) хімічно синтезовані традиційні ветеринарні препарати для профілактичного лікування, наприклад, фармацевтичні засоби, антибіотики, гормони і стероїди.

6.6.3 Гормони застосовуються лише з метою лікування і під наглядом ветеринара. М'ясо таких тварин не має органічного статусу, якщо лікування не зазначено в таблиці 5.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

6.6.4 Забороняється змінювати тварин фізично, окрім випадків, коли такі зміни необхідні для забезпечення здоров'я тварин, їх добробуту чи гігієни, для ідентифікації чи безпеки.

а) Дозволені наступні фізичні зміни; застосовуються обмеження пп. 6.6.4 в):

- 1) кастрація поросят, ягнят, козенят та телят;
- 2) обрізання хвостів у ягнят;
- 3) клеймування та навішування бирок на вуха; та

4) обрізання рогів та видалення рогових горбиків.

б) Дозволені наступні фізичні зміни, якщо вони залишаються єдиним виходом; застосовуються обмеження пп. 6.6.4 в):

1) мінімальне обрізання клюва чи обробка для видалення гострих кігтів;

2) обрізання молочних зубів у поросят; та

3) обрізання хвостів у поросят та ВРХ.

в) Обмеження щодо фізичних змін:

1) будь які фізичні зміни слід виконувати у спосіб, який мінімізує біль, стрес та страждання тварин;

2) незалежно від віку тварини чи методу, слід розглянути можливість застосування анестетиків, заспокійливих та нестероїдних протизапальних анальгетиків, таких як лідокаїн, ксилазин та кетопрофен;

3) під час проведення кастрації, обрізання хвоста, рогів та клеймування оператори повинні керуватися вимогами відповідних *Правил і норм* та вимогами до обмежень щодо віку та методів, а також використовувати препарати для контролю болю;

4) обрізання клюва у птиці, хвоста і молочних зубів у поросят дозволяється, коли існує необхідність контролю проблемної поведінки, що негативно впливає на добробут інших тварин. Оператори повинні вести письмові записи інших заходів, яких вони вживають для контролю та усунення проблемної поведінки;

5) обрізання хвоста у ВРХ дозволяється у випадку, коли виникає необхідність ветеринарного лікування поранених тварин;

6) кастрація поросят відбувається в перші два тижні життя. Кастрація вибрактованих кабанів заборонена; і

7) стерилізація самиць ВРХ м'ясного напрямку заборонена.

6.6.5 Дозволено застосовувати біологічні, мікробіологічні та фізичні методи лікування, зазначені в Таблиці 5.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311, якщо превентивні методи та вакцини не підходять для попередження хвороби чи поранення і потрібне лікування.

6.6.6 Не слід відмовлятися від лікування ветеринарними препаратами хворих чи поранених тварин задля збереження їх органічного статусу. Якщо методи, дозволені в органічному виробництві, не допомагають, слід застосовувати всі підходящі методи лікування для відновлення здоров'я тварини.

6.6.7 Якщо хворі чи поранені тварини становлять ризик для здоров'я окремих тварин чи птиці, їх слід відокремити від стада чи зграї та/або, в разі необхідності, застосувати евтаназію (див. пп. 6.6.13).

6.6.8 Перевезення хворих тварин для забою заборонене, якщо кінцева продукція призначена для людського споживання.

6.6.9 Продукція, отримана від хворих тварин чи тварин, що проходять лікування засобами, використання яких обмежене в органічному виробництві, не має органічного статусу і не повинна використовуватися для годівлі органічних тварин.

6.6.10 Використання ветеринарних речовин повинно відповідати наступним вимогам:

- а) якщо не існує альтернативних методів лікування чи утримання, дозволяється застосування ветеринарних біопрепаратів, в тому числі вакцин, засобів проти паразитів чи використання синтетичних препаратів з лікувальною метою, якщо такі препарати дозволені цим стандартом та в Таблиці 5.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311 чи вимагаються за законом.
- б) слід надавати перевагу фітотерапевтичним препаратам, а саме рослинним комплексам, таким як атропін, буторфанол та іншим препаратам, виготовленим з трав'янистих рослин, за винятком антибіотиків, а також гомеопатичним та схожим препаратам перед традиційними ветеринарними препаратами, якщо вони ефективні для відповідного виду тварин і підходять для використання в умовах, за яких призначається відповідне лікування.
- в) якщо препарати, дозволені відповідно до пп. 6.6.10 а) і б), неефективні в боротьбі з хворобою чи пошкодженням, дозволяється застосування ветеринарних препаратів, які не входять до переліку дозволених цим стандартом та/або таблицею 5.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311, якщо вони призначені письмово вповноваженим ветеринаром. При лікуванні тварин м'ясного напрямку застосовуються певні обмеження (див. пп.6.6.2, 6.6.11г) та 6.6.12).
- г) якщо застосовується ветеринарний препарат і щодо нього немає спеціальних вимог щодо періоду очікування, перед тим, як продукція від таких тварин може вважатися органічною, слід витримати період очікування, який вдвічі перевищує період, вказаний на етикетці, або період в 14 днів, залежно від того, який з них довший.
- д) в надзвичайних ситуаціях дозволяється лікування молочних тварин антибіотиками за наступних умов:
 - 1) оператор повинен мати письмові інструкції від ветеринара, в якій зазначається препарат та метод лікування;
 - 2) при такому лікуванні період очікування для молока складає не менше 30 днів з останнього дня курсу лікування або період, вдвічі довший за період очікування, вказаний на етикетці, залежно від того, який з них довший;

- 3) застосування антибіотиків записується до ветеринарної документації стада;
- 4) якщо молочну худобу лікують ветеринарними препаратами – антибіотиками чи паразитицидами - два рази протягом року, вона втрачає свій органічний статус і повинна знову пройти 12-ти місячний перехідний період;
- 5) молочна худоба з хронічними станами, які вимагають повторного застосування антибіотиків, виключається зі стада.

6.6.11 Органічні тваринницькі господарства повинні мати детальний план боротьби з паразитами. План повинен включати превентивні заходи, такі як утримання пасовища, моніторинг посліду та застосування надзвичайних заходів у випадку спалаху паразитарних захворювань. Як виключення, якщо превентивні заходи не працюють, наприклад, через кліматичні умови чи інші неконтрольовані фактори, оператор може застосувати паразитициди, які не включені до переліку Таблиці 5.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311, якщо:

- а) за результатами спостереження за тваринами чи за результатами аналізів калу, залежно від виду тварин, очевидно, що тварини заражені паразитами;
- б) оператор має письмову інструкцію від ветеринара, в якому вказано препарат і метод, які потрібно застосувати;
- в) період лікування вдвічі перевищує час, вказаний в інструкції до препарату, або 14 днів, залежно від того, який період довший;
- г) тварини м'ясного напрямку віком менше 12 місяців отримують лише одне лікування. Старші тварини м'ясного напрямку повинні отримувати не більше двох лікувань. Тварини м'ясного напрямку, які вимагають більше двох лікувань, втрачають свій органічний статус;
- д) молочні тварини, які отримують більше 2 лікувань за 12 місяців паразитицидами або антибіотиками втрачають свій органічний статус і повинні пройти 12-місячний перехідний період. Тварини м'ясного напрямку, які отримують більше 2 лікувань паразитицидами втрачають свій органічний статус назавжди;
- е) самиці можуть отримувати лікування під час вагітності;
- ж) кури-несучки, які отримують більше одного лікування за 12 місяців втрачають свій органічний статус. Дозволяється лікування стада;
- з) оператор надає письмовий план дій з графіком, в якому описує, які зміни він внесе до свого плану боротьби з паразитами для уникнення таких надзвичайних ситуацій.

6.6.12 Птиця чи племінні тварини, які отримали лікування паразитицидами чи ветеринарними препаратами, які не входять до переліку Таб. 5.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311, вважаються неорганічними тваринами м'ясного напрямку. Можуть застосовуватися виключення до застосування паразитицидів (див. пп. 6.6.11).

6.6.13 Травмовані чи хворі тварини отримують індивідуальне лікування, направлене на мінімізацію болю і страждання, в тому числі евтаназію.

6.6.14 Заборонена насильна линька птахів.

6.7 Умови утримання тварин

6.7.1 Оператор повинен створити і підтримувати такі умови утримання тварин, які враховують стан здоров'я та природну поведінку тварин, в тому числі:

- а) забезпечують доступ до відкритого простору, тіні, укриття, ротаційних пасовищ, площ для фізичних вправ, свіжого повітря та денного світла, що відповідають потребам відповідного біологічного виду та етапу виробництва, враховуючи кліматичні умови та умови навколишнього середовища;
- б) забезпечують доступ до свіжої питної води (див. пп. 6.4.5) та високоякісних кормів, які відповідають потребам тварин;
- в) забезпечують достатньо вільного простору, щоб тварина могла вільно лягти на всю довжину свого тіла, встати, витягнути кінцівки, повернутися і вільно поводитися відповідно до своєї природної поведінки;
- г) забезпечують простір відповідно до місцевих умов, можливостей господарства виробляти корми, здоров'я тварин, баланс поживних речовин тварин та ґрунтів та вплив навколишнього середовища;
- д) застосовувати методи виробництва, які підтримують довготривале здоров'я тварин, особливо коли вимагається високий рівень продуктивності чи темпи росту тварин;
- е) забезпечують гарну якість повітря. Вологість, частки пилу та рівень вмісту аміаку не повинні шкодити добробуту тварин. Рівень вмісту аміаку не повинен перевищувати 25 ч./млн. Якщо він перевищує 25 ч./млн, слід вжити коригувальних заходів;
- ж) забезпечують місце для належного відпочинку та лежання, які відповідають потребам тварини. Закриті приміщення мають бути достатньо просторими, міцної конструкції, зручними, чистими та сухими. Місця для відпочинку повинні бути встелені товстим шаром сухої підстилки для вбирання посліду. Якщо не можливо придбати органічну підстилку, дозволяється використовувати підстилку, що не містить ГМО і на якій принаймні 60 днів до збирання матеріалу для підстилки не використовувалися заборонені речовини;
- з) приміщення з підлогою, що не ковзає. Перевага повинна надаватися твердій підлозі. Якщо є підлога з покриттям з сіток чи решіток, що не ковзає, він не повинен повністю складатися з сіток чи решіток. Конструкція підлоги повинна перешкоджати потраплянню ніг навіть найменших тварин в щілини. Ширина щілини не повинна бути ширшою за ноги тварин;
- и) тварини, що народжують в приміщенні, повинні мати достатньо простору і місце пологів повинне бути чистим, сухим, мати належну підстилку і стійку опору для ніг. Пологові приміщення повинні дозволяти відокремлення від інших тварин і задовольняти всі потреби матері, в тому числі доїння і

годування, поки мати не відновиться після пологів. Під час пологів тварин заборонено прив'язувати чи стрижити;

- к) догляд за місцями для вільного вигулу та пасовищами повинен попереджати деградацію ґрунту, довготривале пошкодження рослинності та забруднення води.

6.7.2 Доступ до свіжого повітря і вільного пересування може бути обмежений з наступних причин, якщо таке обмеження тимчасове:

- а) несприятливі погодні умови;
- б) умови, за яких існує небезпека для здоров'я чи безпеки тварин, зважаючи на етап виробництва; та
- в) якість ґрунту, води та рослинності може бути зіпсована.

Оператор повинен задокументувати причини та тривалість обмеження.

6.7.3 Постійне прив'язування тварин заборонене, за винятком випадків прив'язування молочної худоби, зазначених у пп.6.12.2.

6.7.4 Стійла, місця вигулу, проходи, обладнання та інструменти слід чистити та дезінфікувати для попередження перехресного інфікування та накопичення хвороботворних організмів. Для чищення і дезінфекції необхідно використовувати дозволені речовини, що входять до переліку Таблиць 5.3, 7.3 та 7.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311. У випадку виявлення хвороби для дезінфекції стійл, проходів та місць вигулу може бути використаний будь-який ефективний дезінфікуючий засіб. Кожне таке використання потрібно документувати. До обладнання, яке контактує з продуктами харчування, застосовуються вимоги пп. 8.2, і для його очистки та дезінфекції використовуються речовини, що входять до переліку Таблиць 7.3 та 7.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

6.7.5 Всі тварини виробничого підрозділу повинні утримуватися відповідно до органічних методів. Неорганічні тварини можуть утримуватися разом з органічними у виробничому підрозділі, якщо вони чітко ідентифіковані та отримують догляд відповідно до органічних методів. Неорганічні тваринницькі виробничі підрозділи можуть існувати на органічному господарстві, якщо вони чітко ідентифіковані та відокремлені від органічних тваринницьких виробничих підрозділів.

6.7.6 Органічні тварини можуть випасатися разом з неорганічними тваринами на одній площі, наприклад, на високогір'ї чи пасовищі загального користування, якщо:

- а) документально підтверджено, що земля не оброблялася забороненими речовинами протягом не менше 36 місяців;
- б) документально підтверджено, що корми та ветеринарні препарати, призначені для органічних тварин під час їх перебування на спільному пасовищі відповідають цьому стандарту;
- в) система ідентифікації дозволяє відрізнити органічних тварин від неорганічних.

6.8 Прибирання, зберігання та використання гною

6.8.1 Методи прибирання, зберігання та використання гною, які використовуються в місцях, де відбувається утримання, вигул та випас тварин, повинні створювати мінімальну шкоду для ґрунту та води.

6.8.2 Приміщення для зберігання гною та операцій з ним, в тому числі приміщення для компостування, повинні бути спроектованими, побудованими і утримуватися таким чином, щоб попередити забруднення ґрунту та поверхневих вод. Див. також пп. 5.5.2.

6.9 Підготовка продукції тваринництва

При підготовці органічної продукції тваринництва (наприклад, обладнання для доїння) застосовуються вимоги пп. 8.1 та 8.2.

6.10 Боротьба зі шкідниками

Вимоги пп. 8.3 застосовуються при боротьбі зі шкідниками в тваринницьких приміщеннях та навколо них.

6.11 Додаткові вимоги до ВРХ, овець та кіз

6.11.1 Травоїдні тварини повинні мати постійний доступ до пасовища під час сезону випасання. В інший час вони повинні мати доступ до свіжого повітря чи зон вільного вигулу, якщо дозволяють погодні умови. Винятки щодо вимог до випасання дозволені для:

- а) племінні виробники;
- б) ВРХ, що утримується на відкритих майданчиках під час останньої фази. Майданчики повинні забезпечувати площу не менше 23 м²/тварина для тварин на останньому етапі відгодовування вагою 363 кг і збільшуватися до 46.5 м²/тварина для тварин на останньому етапі відгодовування вагою 545 кг;
- в) молодняк, коли є документальне підтвердження, що їх здоров'ю та добробуту загрожує небезпека.

6.11.2 Вимоги щодо мінімальної площі поверхні у приміщеннях та на відкритих майданчиках для ВРХ викладені в Таблиці 1.

Таблиця 1 - Вимоги щодо мінімальної площі у приміщеннях та на відкритих майданчиках для ВРХ

ВРХ	Площа у приміщенні	Відкриті майданчики для вигулу
Дорослі корови м'ясного напрямку	6 м ² /голова	9 м ² /голова

Молочні корови – стійла з прив'язуванням	Розмір стійла повинен відповідати розміру корови	6,5 м ² /голова навесні та восени, коли худоба не на пасовищі
Молочні корови – безприв'язні стійла	11 м ² /голова	Немає вимог щодо мінімальної площі
Молочні корови – окремі бокси пологового відділення^a ПРИМІТКА: рекомендовано 1 пологове відділення на 35 корів.	15 м ² /голова	—
Молочні корови – групові бокси пологового відділення^b	11 м ² /голова	—
Телята і молодняк	2.5 м ² /голова для маленьких телят; збільшення до 5 м ² /голова для старших бичків та нетелів (віком 12 місяців)	Від 5 м ² /голова до 9 м ² /голова, залежно від розміру тварини
^a Площу можна зменшити для менших за розміром порід ВРХ, навівши пояснення. ^b З обґрунтуванням, під час нового будівництва чи капітальної реконструкції в план можна інтегрувати додаткові пологові відділення (див. пп. 6.12.1.1 б).		

6.11.3 Утримання овець і кіз

Вимоги щодо мінімальної площі поверхні у приміщеннях та на відкритих майданчиках для овець і кіз наведені в Таблиці 2.

Таблиця 2 - Мінімальна площа у приміщеннях та на відкритих майданчиках для овець і кіз

Площа у приміщенні	Відкриті майданчики для вигулу
1.5 м ² /голова плюс 0.35 м ² /голова на кожне додаткове ягня/козеня	2.5 м ² /голова плюс 0.5 м ² /голова на кожне додаткове ягня/козеня

6.12 Додаткові вимоги щодо утримання молочної худоби

6.12.1 Утримання молочної худоби

6.12.1.1 Стійла з прив'язуванням в існуючих корівниках для молочної худоби можуть використовуватися для лактуючих корів і протягом одного місяця для навчання нетелів, вирощених в умовах безприв'язного утримання. В новозбудованих корівниках, а також в корівниках після капітальної реконструкції забороняється облаштувати стійла з прив'язуванням.

- а) Якщо у зимовий період використовуються прив'язні стійла, дійні корови повинні щоденно мати час для вільного вигулу в будь-який можливий час або не менше двох разів на тиждень.
- б) Якщо для дотримання вимог пп. 6.12.1.1 вимагається побудова нової інфраструктури, оператору дозволяється використовувати існуючу інфраструктуру протягом п'яти років з дати публікації цього стандарту, за умови, що за рік до публікації вже був готовий план нового будівництва чи капітальної реконструкції, і :

- 1) прив'язні корови повинні щоденно мати час для вільного вигулу в будь-який можливий час або не менше двох разів на тиждень, ЧИ

- 2) телиці чи сухостійні корови не повинні прив'язуватися.

6.12.1.2 За безприв'язної системи співвідношення кількості корів до стійл не повинно перевищувати 1:1.

6.12.1.3 Електричні трейнери дозволені на існуючих господарствах з прив'язним утриманням і заборонені в нових чи капітально реконструйованих корівниках. Застосування електричних трейнерів припиняється протягом п'яти років з дати публікації цього стандарту.

- а) При використанні електричних трейнерів слід дотримуватися відповідних вимог та рекомендацій *Норм і правил догляду за молочною худобою*. Окрім цього застосовуються наступні обмеження:

- 1) Електричні трейнери для корів повинні бути постійно включеними протягом першого тижня, коли корови ночують в корівнику, а далі повинні вмикатися лише не більш ніж на два дні на тиждень для посилення навчання на початку;

- 2) Електричні трейнери повинні розміщуватися над контактною захисною балкою, щоб попереджати корову про те, що вона наближається до трейнера.

- б) В стійлах можна прив'язувати хвости корів, щоб вони не потрапляли в стічні канали, якщо таке прив'язування не обмежує природної поведінки, вільний рух хвоста та дозволяє швидко його звільнити в разі необхідності.

6.12.1.4 Якщо використовуються доїльні зали:

- а) оператори повинні скоротити до мінімуму час очікування між перебуванням в залі очікування доїння та поверненням до корівника чи пасовища;

- б) для хворих чи слабких тварин, які не можуть переходити до доїльної зали, передбачаються переносні доїльні апарати;
- в) електричні ворота для підганяння корів заборонені;
- г) покриття підлоги в зоні очікування доїння, доїльній залі та проходах повинна бути неслизькою.

6.12.1.5 Телят можна утримувати в окремих боксах та клітках до досягнення ними трьох місяців при дотриманні наступних вимог:

- а) телят не прив'язують і вони мають достатньо простору, щоб розвернутися, лягти, простягнути кінцівки під час лежання, встати, відпочити та доглянути за собою;
- б) індивідуальні бокси повинні мати таку конструкцію і розміщення, щоб кожне теля могло бачити, відчувати запах та чути інших телят;
- в) площа індивідуальних боксів повинна бути не менше 2.5 м², а ширина – не менше 1,5 м;
- г) клітки, що знаходяться зовні, повинні мати доступ до загородженого двору чи майданчика для виходу.

6.12.1.6 Телята утримуються разом після відлучення.

6.12.1.7 Молочні ремонтні телята віком понад дев'ять місяців повинні мати доступ до пасовища відповідно до пори року.

6.13 Додаткові вимоги для птиці

6.13.1 Оператор повинен створити і підтримувати такі умови утримання птиці, які забезпечують її здоров'я та відповідають її природній поведінці, а саме:

- а) заборонено утримувати птицю в одноярусних клітках, батареях, розширених чи групових клітках;
- б) Поголів'я стада курей-несучок не повинно перевищувати 10 000 пташок. В одній будівлі може розміщуватися більш ніж одне стадо, якщо вони розділені і мають окремі зони виходу;
- в) Птицю слід вирощувати в умовах вільного виходу і забезпечувати їй вільний доступ до пасовища, майданчиків вільного виходу на відкритому повітрі та інших зон для фізичних вправ, залежно від погодних умов та ґрунту. Майданчики вільного виходу на відкритому повітрі:
 - 1) не повинні оброблятися забороненими речовинами протягом останніх 36 місяців до їх використання;
 - 2) повинні бути покриті рослинністю, засіватися, якщо необхідно, і періодично пустувати, щоб дозволити рослинності відрости та попередити виникнення хвороб. Для боротьби з гризунами дозволяється облаштовувати периметр без рослинності навколо пташників;

- 3) повинні забезпечувати захист від хижаків та заохочувати птицю ними користуватися;
 - 4) мати ознаки використання відповідно до сезону.
- г) В надзвичайних ситуаціях, коли вигул на відкритому повітрі створює неминучу загрозу для здоров'я та добробуту птиці, такий вигул може бути обмеженим. Вигул на відкритому повітрі поновлюється, коли загроза зникає. Виробники повинні документувати період без вільного вигулу.
 - д) Оператори повинні мати план органічного виробництва, який описує вільний вигул і методи захисту птиці від хвороб та хижаків.
 - е) Вільний вигул несучок може обмежуватися під час початку відкладання яєць, а саме до досягнення пікової продуктивності. Несучки повинні мати доступ до вільного вигулу не менш ніж третину репродуктивного життя.
 - ж) Рекомендовано, щоб умови приміщення для розведення молодняку максимально відповідали умовам приміщення для відкладання яєць. Проте молодих курей можна утримувати в приміщенні, поки вони будуть повністю імунізовані.
 - з) М'ясні породи курей, що вирощуються в пташниках, повинні мати щоденний доступ до свіжого повітря, починаючи з 25 дня життя. М'ясні породи курей, що вирощуються в загородах на вулиці без доступу до приміщень, повинні мати щоденний доступ до пасовища з четвертого тижня життя, окрім випадків, коли погодні умови можуть загрожувати здоров'ю чи безпеці птиці. Індики повинні мати доступ до свіжого повітря з восьмого тижня життя.

6.13.2 Качки і гуси повинні мати доступ до створених для них водойм, коли дозволяють погодні умови. Водойми повинні бути спроектовані таким чином, щоб попереджувати змішування диких та свійських птахів.

6.13.3 Несучки повинні мати доступ до достатньої кількості гнізд, відповідно до рекомендацій найкращих практик виробництва.

6.13.4 Площа сідала для несучок повинна бути не менше 18 см/особа. Сідала можуть бути у формі піднятих сідал, жердин та піднятої підлоги.

6.13.5 Пташники повинні мати достатню кількість виходів (лазів), щоб гарантувати всім птахам доступ до свіжого повітря.

6.13.5.1 Виходи:

- а) повинні дозволяти прохід більш ніж однієї птиці одночасно і бути рівномірно розподілені вздовж лінії доступу до зовнішніх майданчиків вільного вигулу;
- б) повинні відповідати вимогам Таблиці 3 щодо кількості та розміру виходів:

Таблиця 3 – Мінімальна кількість і розмір виходів з пташників

Птиця	Комбінована ширина лазів	Мінімальна ширина кожного лазу	Мінімальна висота	Мінімальна кількість
Несучки	2 м/1000 пташок	50 см	35 см	2
Бройлери	1 м/1000 пташок чи всіх пташок в радіусі 15 м від виходу	50 см	35 см	2
Індики	2 м/1000 пташок	150 см	70 см	2

6.13.5.2 Якщо існуючі органічні пташники не відповідають вимогам пп. 6.13.5.1 б), відстань від виходу до будь-якого місця пташника не повинна перевищувати 15 м або оператор повинен навести підтвердження, що пташки користуються майданчиком для вільного виходу. Підтвердження повинно продемонструвати, що 25-50% пташок знаходяться на виході, якщо немає обмежень щодо віку чи погоди.

6.13.6 Слід забезпечити підстилку і утримувати її сухою. Пташники з сітчаною підлогою повинні мати не менше 30% суцільного покриття підлоги і достатньо підстилки для купання в пилюці, чухання та пошуку їжі.

6.13.7 Птиця повинна мати доступ до достатньої кількості поїлок і годівниць, згідно з вимогами відповідних *Норм і правил*.

6.13.8 Птиця, яка утримується в приміщенні, повинна забезпечуватися природнім освітленням шляхом рівномірного розташування вікон або використання тканини, що пропускає світло. Загальна площа вікон повинна складати не менше 1% загальної площі пташника, якщо неможливо продемонструвати, що рівня природного освітлення достатньо, щоб прочитати документ чи газету в будь-якому місці пташника.

При штучному подовженні дня загальна тривалість світлового дня не повинна перевищувати 16 годин і його слід закінчувати шляхом поступового скорочення інтенсивності освітлення з наступним 8-годинним періодом суцільної темряви. Дозволяються наступні винятки, які обов'язково документуються:

- а) залежно від етапу виробництва дозволяються періоди підвищеної інтенсивності освітлення, наприклад, під час народження курчат чи індичат;
- б) дозволяється знижувати інтенсивність освітлення при виникненні загрози добробуту тварин, наприклад, при спалахах канібалізму.

6.13.9 Максимальна щільність посадки в приміщенні і зовні наведена в Таблиці 4.

Таблиця 4 – Максимальна щільність посадки птиці в приміщенні і зовні

Птиця	В приміщенні	Зовні
Несучки	6 пташок/м ²	4 пташки/м ²
Молодняк 0-8 тижнів ^a	24 пташки/м ²	16 пташок/м ²
Молодняк 9-18 тижнів ^a	15 пташок/м ²	10 пташок/м ²
Бройлери	21 кг/м ²	21 кг/м ²
Індики/великі пташки	26 кг/м ²	17 кг/м ²
^a Вільний вигул не вимагається під час проведення імунізації		

6.13.10 Багаторівневі системи пташників для несучок повинні мати не більше трьох рівнів над рівнем землі. Загальна площа для розрахунку площі твердого покриття та щільності посадки повинна включати всі рівні, які використовуються (див. пп 6.13.6 та 6.13.9). Якщо в якості зони, де птиця може гребтися, використовуються зимові сади, до них повинен бути доступ цілий рік.

6.13.11 Для господарств з пасовищами, які мають пересувні пташники, щільність посадки не повинна перевищувати 2000 несучок/га, 2500 бройлерів/га чи 1300 великих пташок (індиків, гусей)/га, виходячи з загальної площі землі, що використовується для ротаційного пасовища для птиці. Коли птиця знаходиться в пересувному польовому загоні, загоны переміщаються щоденно, коли для цього є можливість, і не менш ніж раз на чотири дні, зважаючи на вплив на птицю та землю. Щільність посадки в пересувних загонах повинна відповідати показнику щільності посадки в приміщенні, наведеному в пп. 6.13.9.

6.13.12 Перед запуском нового стада приміщення потрібно звільняти, чистити та дезінфікувати, коли в них не перебуває птиця, а майданчики для вигулу залишати порожніми, щоб рослинність знову відросла.

6.13.13 Якщо для дотримання вимог пп. 6.13.1 б), 6.13.5 та 6.13.8 вимагається капітальна реконструкція пташника на існуючому господарстві, операторам надається період тривалістю 3 роки, починаючи з дати публікації цього стандарту, для приведення пташника у відповідність до вимог стандарту, якщо протягом 12 місяців з дня публікації стандарту буде готовий план нового будівництва чи реконструкції.

6.14 Додаткові вимоги для кролів

6.14.1 З метою забезпечення комфорту та безпеки кролів їх можна тимчасово утримувати закритими, наприклад, вночі, в клітках чи загородах. Постійне утримання закритими заборонено.

6.14.2 Дозволяється використовувати пересувні загороди для випасання, якщо вони не обмежують природну поведінку та пересуваються не менш, ніж раз на три дні.

6.14.3 Кролі повинні мати достатньо простору, щоб бігати, стрибати і рити нори, сидіти вертикально, спираючись на задні лапи і піднімаючи ввєрх вуха. Мінімальна площа поверхні у приміщеннях та на відкритих майданчиках для кролів наведена в Таблиці 5.

Таблиця 5 – Мінімальна площа поверхні у приміщеннях та на відкритих майданчиках для

Кролі	Приміщення	Відкриті майданчики – майданчики для вигулу та бетонні зони для фізичних вправ	Відкриті майданчики - пасовища	Пересувні загороди
Від відлучення до забою	0,3 м ² /особа	2 м ² /особа	5 м ² /особа	0,4 м ² /особа
Вагітні самиці	0,5 м ² /особа	2 м ² /особа	-	0,5 м ² /особа
Самиці та потомство	0,7 м ² /особа	2 м ² /особа	5 м ² /особа	0,4 м ² /особа в загороді 2,4 м ² /особа на площі випасання
Самці	0,3 м ² /особа	2 м ² /особа	5 м ² /особа	0,4 м ² /особа

6.14.4 Кролі не повинні постійно перебувати під дією освітлення чи в постійній темноті. Протягом дня вони повинні мати змогу чітко бачити один одного і навколишнє середовище.

6.14.5 Самиць перед окролом переміщують в індивідуальні нори чи гнізда для окролу.

6.14.6 Самиця і потомство повинні мати вільний доступ до зон вільного вигулу та годівлі після досягнення кроленятами віку 21 день.

6.14.7 Відлучення кроленят від матері до досягнення ними віку 30 днів заборонене. Проте, якщо добробуту кролиці чи потомству загрожує небезпека, дозволяється раннє відлучення.

6.15 Додаткові вимоги для свиней та диких кабанів, вирощених на фермі

6.15.1 Кількість тварин на виробничому підрозділі повинна відображати розмір доступного банку землі, що складається з власної і орендованої землі і землі для розкидання гною з власного господарства, і базуватися на забезпеченні рівноваги між тваринницькими підрозділами, виробництвом кормів та збору та утилізації гною. Поголів'я в господарствах, на яких утримують свиней з

моменту народження до кінця відгодовування, не повинно перевищувати 2.5 свиней/га.

6.15.2 Свині повинні мати доступ до майданчиків вільного вигулу. Це можуть бути лісові зони чи інші природні середовища. Доступ до пасовища рекомендований, але необов'язковий. Рекомендації щодо управління пасовищем застосовуються до всіх площ на свіжому повітрі (див.пп. 6.7.1 j).

6.15.3 Свиноматок і молодих свиней утримують в групі, з такими винятками:

- а) утримання в індивідуальній загорожі дозволено для захисту самиць під час еструсу чи з інших причин, пов'язаних зі здоров'ям, протягом не більше 5 днів;
- б) свиноматок можна утримувати окремо в загорожі [7.5 м²/свиноматка з потомством] до п'яти днів до опоросу і протягом підсосного періоду;
- в) якщо потрібно для захисту маленьких поросят протягом підсосного періоду, дозволяється обмеження пересування свиноматки протягом не більше трьох днів. Пересування свиноматок можна обмежувати на більш короткий період, щоб захистити оператора протягом догляду за поросятами чи під час прибирання загону;
- г) заборонено використовувати станок для підсосних свиноматок в якості засобу обмеження.

6.15.4 Поросят відлучають не раніше, ніж у віці чотирьох тижнів. Проте якщо добробуту поросят і свиноматки загрожує небезпека, дозволяється більш раннє відлучення.

6.15.5 Поросят не можна утримувати на одноярусних кліткових батареях чи в клітках.

6.15.6 Якщо є візуальний чи фізичний контакт з іншими поросятами, кабанів можна утримувати в окремих загорожах.

6.15.7 Внутрішні та зовнішні приміщення для фізичних вправ повинні дозволяти свиням рити носом землю.

6.15.8 Заборонено використовувати носові кільця.

6.15.9 Мінімальна площа поверхні у приміщеннях та на відкритих майданчиках наведена в Таблиці 6.

Таблиця 6 – Мінімальна площа поверхні у приміщеннях та на відкритих майданчиках для свиней і кабанів

Свині і кабани	Площа у приміщенні	Відкриті майданчики для вигулу і загорожі
Свиноматки і маленькі поросята (віком до 40 днів)	7,5 м ² на кожному свиноматку та потомство	Не існує особливих вимог

Свині, що ростуть	0.6 м ² / голова	0.4 м ² / голова
а) вагою до 30 кг	0.8 м ² / голова	0.6 м ² / голова
б) вагою 30–50 кг	1.1 м ² / голова	0.8 м ² / голова
в) вагою 50–85 кг		
г) вагою >85 кг	1.3 м ² / голова	1.0 м ² / голова
Свиноматки в групових загонах	3 м ² / голова	3 м ² / голова
Кабани в окремих загонах	9 м ² / голова	9 м ² / голова

7 Спеціальні вимоги виробництва

7.1 Бджільництво

7.1.1 Бджіл модна розводити на господарстві з виробничою метою, наприклад, для запилення органічних культур. Якщо бджіл розводять з метою отримання органічної продукції (наприклад, меду, пилку, прополісу, маточного молочка, бджолиного воску та отрути), їх утримання підпадає під вимоги цього стандарту.

7.1.2 Оператор повинен підготувати детальний план органічного виробництва (див. пп. 4.1, 4.2 та 4.3), в якому описується джерело походження бджіл, методи виробництва, раціон, методи боротьби з хворобами та шкідниками, розведення та інші питання утримання бджолиних. За необхідності, план органічного виробництва повинен також описувати агротехнічні методи обробітку сільськогосподарських культур.

7.1.3 Потрібно вести записи всіх заходів з утримання пасіки, в тому числі видалення магазинів для меду та меду (див. 4.4).

7.1.4 Лікування та утримання бджолиних сімей повинно відбуватися відповідно до принципів органічного виробництва (див. Вступ, Розділ II).

7.1.5 Органічні культури і дикі несільськогосподарські рослини повинні бути основним джерелом нектару, медової роси та пилку. Потрібно уникати культур, що обробляються забороненими речовинами, і ГМ культур.

7.1.6 Забезпечення здоров'я бджіл повинно опиратися на такі фактори, як підбір рас бджіл, стійких до хвороб, доступність підходящих кормів та гарні практики утримання пасік.

7.1.7 При розміщенні бджіл в дикій природі слід брати до уваги вплив на місцеві популяції комах.

7.1.8 Перехідний період

7.1.8.1 Бджолині сім'ї повинні постійно утримуватися відповідно до органічних правил виробництва протягом не менше 12 місяців перед тим, як їх продукція вважатиметься органічною.

7.1.8.2 Протягом перехідного періоду весь неорганічний бджолиний віск потрібно замінити органічним. Якщо протягом не менш ніж 12 місяців до початку безперервного органічного виробництва в бджолиній сім'ї не використовувалися заборонені речовини, заміна воску необов'язкова. Проте вся продукція, вироблена до початку безперервного органічного виробництва вважається неорганічною.

7.1.8.3 Бджолині сім'ї і вулики не слід переміщати з органічного до неорганічного господарства і навпаки. До бджіл, яких лікували антибіотиками, застосовуються вимоги пп. 7.1.15.7.

7.1.9 Заміна бджолиної родини

Бджоли, що вводяться в існуючу родину з метою заміни, повинні бути органічними, якщо вони існують на комерційному ринку. Родини на заміну повинні бути вирощені на тому самому господарстві, або походити з інших органічних пасік.

7.1.10 Розміщення вуликів

Якщо існують джерела чи зони використання заборонених речовин, а саме ГМ культури чи забруднення навколишнього середовища, пасіки слід захищати 3-кілометровими буферними зонами. Застосовуються наступні винятки:

- а) в буферній зоні дозволено застосовувати добрива, окрім каналізаційного бруду; та
- б) якщо існують природні характеристики, які можуть обмежувати можливість переміщення бджіл (ліси, схили чи водойми) чи густа рослинність, буферні зони можна зменшувати.

7.1.11 Корм та харчування

7.1.11.1 Основним джерелом харчування дорослих бджіл повинен бути органічний мед і пилок. Бджолині родини слід забезпечувати достатніми харчовими ресурсами, в тому числі запасами на період зимування.

- а) У випадку дефіциту їжі через кліматичні чи інші надзвичайні обставини, дозволяється тимчасова годівля бджолиних родин. Однак годівля повинна відбуватися лише між останнім збиранням меду та за 15 днів до початку притоку наступного нектару чи медової роси.
- б) В якості корму потрібно використовувати органічний мед чи цукор. Якщо здоров'я колонії неможливо підтримати органічним медом чи цукром, можна використати неорганічний рафінований цукор.

7.1.11.2 Годівля повинна відбуватися не пізніше ніж за 30 днів до збору меду.

7.1.12 Утримання бджолиних родин

7.1.12.1 Всі вулики повинні бути чітко ідентифіковані і регулярно перевірятися, а саме, з інтервалом в один-два тижні, залежно від родини, погодних умов і пори року.

7.1.12.2 Заборонено обрізати крила маток.

7.1.12.3 Бджіл виймають з вуликів за допомогою стель з отвором для видалення бджіл, щітки, повітродувки чи шляхом потрушування.

7.1.12.4 Заборонено використовувати синтетичні речовини в пасічних димарях (див. п 1.4).

7.1.12.5 Заборонено щорічно знищувати бджолині родини після притоку нектару.

7.1.13 Конструкція вуликів

7.1.13.1 Вулики будують з натуральних матеріалів, таких як дерево чи метал. Не дозволяється використовувати деревину, оброблену консерваторами під тиском, чи ДСП, антисептики для деревини та деревину, оброблену забороненими речовинами.

7.1.13.2 Зовнішні поверхні вулика слід фарбувати безсвинцевими фарбами.

7.1.13.3 Фундамент із пластику дозволений, якщо він занурений в бджолиний віск.

7.1.14 Догляд за здоров'ям

7.1.14.1 Слід запровадити та застосовувати превентивні заходи догляду за здоров'ям, в тому числі вибір рас бджіл, стійких до більшості хвороб та шкідників, вибір місця розміщення бджолиної родини з урахуванням умов місцевості, наявність достатньої кількості пилку та меду, поновлення воску, регулярне чищення та дезінфекція обладнання та знищення забруднених вуликів та матеріалів.

7.1.14.2 Оператор повинен утримувати сильні та здорові бджолині родини. Методи утримання можуть включати: злиття більш слабких, хоч і здорових, родин, заміна маток, якщо необхідно, підтримання адекватної щільності в вулику, систематичний огляд родин та переміщення хворих родин до ізольованих зон.

7.1.15 Боротьба з хворобами і шкідниками

7.1.15.1 Оператор повинен бути компетентним бджолярем, який добре знає життєвий цикл та поведінку бджіл, організми, які викликають хвороби, кліщів-паразитів та інших шкідників. За наявності таких шкідників, слід вживати всіх заходів для відновлення здоров'я бджолиної родини.

7.1.15.2 Слід вживати всіх заходів, що розводити маток, які стійкі до паразитів і хвороб.

7.1.15.3 Штучну вошину отримують з воску на цій пасіці чи, якщо існує на ринку, купують в інших органічних пасіках.

7.1.15.4 Боротьба зі шкідниками та хворобами здійснюється за допомогою методів утримання чи модифікованого обладнання.

7.1.15.5 Рослинні препарати можна використовувати у вуликах, якщо такі препарати перелічені в Таблиці 5.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311, і не використовуються протягом 30 днів притоку нектару чи коли медові магазини знаходяться у вуликах.

7.1.15.6 Дозволене терапевтичне застосування речовин для боротьби зі шкідниками, паразитами та хворобами, перелічених в Таблиці 5.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

7.1.15.7 Синтетичні традиційні препарати (наприклад, антибіотики) заборонені. Однак при виникненні неминучої загрози здоров'ю бджолиної родини дозволено використовувати речовини, перелічені в Таблиці 5.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311. Перед обробкою вулики потрібно перемістити з зони збору нектару і вивезти з органічної пасіки, щоб попередити розповсюдження антибіотиків на пасіці. Оброблені вулики ізолюються і проходять 12-ти місячний перехідний період. Віск заміняють органічним воском і всі ветеринарні лікування чітко документуються.

7.1.15.8 Знищення трутнів дозволяється лише для попередження зараження кліщами варроа.

7.1.16 Збирання меду, переробка та зберігання

7.1.16.1 Збирання меду з соти, на якій є бджоли, заборонено.

7.1.16.2 Якість і органічний статус меду та іншої продукції бджільництва (див. п. 7.1.1) потрібно зберігати і захищати відповідно до пп. 8.1.

7.1.16.3 Поверхні, що напряду контактують з медом, повинні бути вироблені з харчових матеріалів чи покриті бджолиним воском.

7.1.16.4 Нагрівання меду з метою його збирання повинно здійснюватися до температури не вище 35°C, а температура кристалізації не повинна перевищувати 47°C. Якщо температура нагріву органічного меду перевищує зазначені межі, його можна використовувати лише як інгредієнт в багатокомпонентних продуктах.

7.1.16.5 Для видалення сміття з зібраного меду потрібно застосовувати гравітаційне осадження. Для видалення залишків сміття дозволяється використовувати сита.

7.1.16.6 Мед упаковують в герметичні контейнери.

7.1.16.7 Очистка приміщення, санітарна обробка і боротьба зі шкідниками відбувається відповідно до вимог пп.8.2 та 8.3.

7.2 Продукція з клену

7.2.1 Стандарти виробництва продукції з клену також застосовуються до виробництва сиропу інших дерев, таких як береза.

7.2.2 Органічну продукцію з клену отримують з виробничих підрозділів, які утримуються відповідно до вимог цього стандарту.

7.2.3 У виробництві кленового сиропу чи продукції, виробленої з кленового сиропу, слід забезпечити домінування характерного смаку клену. Цей стандарт застосовується до всіх етапів виробництва кленового сиропу: утримання гаю цукрового клену, збору та зберігання соку, перетворення соку на сироп, виготовлення продуктів з сиропу, миття та стерилізація обладнання та зберігання кінцевої продукції.

7.2.4 При виробництві кленового сиропу повинні застосовуватися найкращі практики догляду за гаєм цукрового клену та його екосистемою. Догляд та розвиток в довгостроковій перспективі повинні фокусуватися на збереженні екосистеми кленового гаю та підвищення сили дерев.

7.2.5 Методи збирання соку повинні мінімізувати ризик для здоров'я та довголіття дерев.

7.2.6 Обладнання та методи збору і зберігання соку повинні забезпечувати найвищу якість готового продукту. Обладнання повинно бути в гарному стані і використовуватися відповідно до інструкції виробника.

7.2.7 Під час перетворення соку на сироп сік може вбирати запахи будь-чого, з чим він контактує. Тому слід уникати денатурації продукту під час виготовлення. Заборонено використовувати технологію, яка може змінити природні властивості продукту.

7.2.8 Перехідний період

Цей стандарт повинен в повному об'ємі застосовуватися на виробничому підрозділі протягом не менш ніж 12 місяців перед тим, як врожай соку можна вважати органічним. Не менш ніж за 36 місяців до першого врожаю в кленовому гаї не повинні використовуватися заборонені речовини, такі як добрива чи синтетичні пестициди. Паралельне виробництво заборонене.

ПРИМІТКА: Відповідно до *Регламенту Канади щодо органічних продуктів* оператори повинні задокументувати, що вони не використовують заборонені речовини. Регламент також вимагає, щоб перша подача заявки на органічну сертифікацію продукції з клену відбувалася за 15 місяців до дня, коли передбачається введення продукції у вільний обіг. Протягом цього періоду сертифікаційний орган оцінює дотримання цього стандарту і така оцінка включає не менше однієї інспекції виробничого підрозділу під час виробництва за рік до того, як продукція з клену може бути сертифікована як органічна сертифікації, і однієї інспекції під час виробництва в рік, коли продукція з клену може бути сертифікована як органічна.

7.2.9 Розвиток та утримання кленового гаю

7.2.9.1 Різноманіття рослин

Оператор повинен заохочувати біологічне різноманіття в кленовому гаю, особливо наявність супутніх видів. Супутні види повинні складати не менше 15% кількості дерев в кленовому гаю. Якщо супутні види складають менше 15%, слід сприяти їх росту. Систематичне розчищення підліску чи кущів заборонене, навіть якщо відбувається надмірний ріст. Однак дозволяється розчищати рослинність для облаштування стежок та спрощення пересування.

7.2.9.2 Розрідження

В разі необхідності чи на вимогу адміністрації лісу, розрідження кленового гаю відбувається відповідно до існуючих найкращих практик, як державних, так і приватних, і рівномірно по всьому гаю.

7.2.9.3 Захист дерев

Якщо тварини (наприклад, ВРХ молочного чи м'ясного напрямку, свині чи свійські олені) можуть пошкодити дерева солодкого клену, доступ до гаю повинен бути обмежений для збереження рослинного різноманіття та забезпечення росту молодих дерев. Загорожі з труб облаштовуються таким чином, щоб не пошкодити ріст дерев.

7.2.9.4 Удобрення

Добрива застосовуються, виходячи з дефіциту, який можна спостерігати, діагностувати і задокументувати. При вирощуванні клену дозволені наступні покращувачі ґрунту: дерев'яний попіл, вапно сільськогосподарського призначення та несинтетичні добрива, що входять до переліку Таб. 4.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

7.2.9.5 Боротьба зі шкідниками

Знання та розуміння шкідників кленового гаю та виробничих приміщень, звичок та рішень, які підтримують екосистему гаю, є основою для боротьби зі шкідниками, якій потрібно надавати перевагу. Для боротьби зі шкідниками і комахами в кленовому гаї дозволені речовини, перелічені в Таблиці 4.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311. Для боротьби з гризунами та іншими деструктивними шкідниками у виробничих приміщеннях дозволяється використовувати механічні чи липкі пастки та натуральні відлякувачі, що входять до переліку Таблиці 8.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311. У випадку напливу шкідників, на них дозволяється полювати. Забороняється використовувати будь-які отрути.

7.2.10 Підсочка

7.2.10.1 Діаметр дерева та кількість надрізів

В таблиці 7 вказана максимальна кількість надрізів, яку може витримати здорове дерево, враховуючи його діаметр на рівні грудей; діаметр на рівні грудей вимірюється на висоті 1,3 м над поверхнею землі. На дереві повинно бути не більше трьох надрізів.

Таблиця 7 — максимальна кількість надрізів на один здоровий клен

Діаметр на рівні грудей - 1,3 м над поверхнею землі	Максимальна кількість надрізів
Менше 20 см	0
20-40 см	1
40-60 см	2
60 см і більше	3

7.2.10.2 Глибина і діаметр надрізів

Глибина надрізів не повинна перевищувати 4 см, без врахування кори, чи 6 см, якщо вимірювання проводиться від поверхні кори. Діаметр отвору не повинен перевищувати 11 мм. Якщо дерево хворе, заражене шкідниками, старіє чи надрізи належним чином не затягуються, слід застосовувати більш жорсткі вимоги: кількість надрізів на одне дерево слід скоротити до 2, якщо п. 7.2.10.1 дозволено 3, і до 1, якщо дозволено 2. Коли діаметр на рівні грудей менше 25 см, надрізи робити заборонено. Якщо пошкоджено більшість дерев, застосовуються звичайні норми щодо надрізів, але потрібно використовувати носики з меншим діаметром або не робити надрізи на деревах в частині гаю, що пошкоджена.

7.2.10.3 Дезінфекція надрізів та обладнання для підсочки

Заборонено використовувати бактерицидні препарати, в тому числі таблетки параформальдегіду чи денатурованого спирту (суміші етанолу і етилацетату), на надрізах чи інструментах для підсочки. На носики і свердла можна розпилити харчовий етиловий спирт під час підсочки.

7.2.10.4 Повторна підсочка, відновлення надрізу чи видалення носиків

Заборонено повторно підсочувати дерева, які вже були підсочені в цьому сезоні, подвійне підсочення також заборонене. Відновлення раніше зробленого надрізу дозволяється, якщо не змінюється діаметр отвору. Щоб дати можливість деревам відновитися, носики видаляють не пізніше, ніж через 60 днів після остаточного сезонного притоку соку. Клени підсочують лише протягом сезону кленового сиропу.

7.2.11 Збір та зберігання кленового сиропу

7.2.11.1 Носики

Носики повинні бути виготовлені з харчових матеріалів.

7.2.11.2 Вакуумна система збору

Всі частини системи збору, які можуть контактувати з соком, повинні бути виготовлені з матеріалів, які підходять для використання у виробництві продуктів харчування. За насосами слід добре доглядати, а використане мастило слід збирати і утилізувати, щоб не забруднювати навколишнє середовище.

7.2.11.3 Зберігання

Все обладнання, яке може контактувати з соком чи його концентратом і фільтратами, наприклад, ємності для зберігання, системи з'єднання та транспортування, повинні бути виготовлені з матеріалів, які підходять для використання в харчовій промисловості. Ця вимога також застосовується до будь-якого покриття поверхонь, наприклад, фарби. В якості нового обладнання чи з метою заміни заборонено використовувати ємності для зберігання, виготовлені з нержавіючої сталі з олов'яно-свинцевими паяними з'єднаннями.

7.2.11.4 Збір соку відрами

Баки чи відра для збору соку можуть бути виготовлені з алюмінію чи пластику. Оцинкована сталь заборонена. Відра повинні закриватися кришками. Ці норми також застосовуються до резервуарів, які використовуються для перевезення зібраного соку.

7.2.12 Переробка соку на сироп

7.2.12.1 Фільтрація соку

Перед переробкою сік потрібно профільтрувати. Фільтрація не повинна впливати на властивості соку.

7.2.12.2 Стерилізація соку

Заборонено стерилізувати сок за допомогою ультрафіолетового опромінення чи шляхом додавання стерилізатора перед переробкою.

7.2.12.3 Осмосна екстракція і мембрани

Сік можна концентрувати шляхом зворотного осмосу. Дозволені лише мембрани для зворотного осмосу та нанофільтрації (ультраосмосу). В несезон осмосні мембрани потрібно зберігати у фільтраті в герметичному контейнері і в захищеному від морозу місці. Для попередження появи грибка до фільтрату можна додавати метабісульфід натрію. Якщо використовується метабісульфід натрію, перед наступним використанням мембрану слід сполоснути об'ємом води, який дорівнює пропускній здатності мембрани за 1 годину [наприклад, 2728 л води для мембрани, пропускна здатність якої 2728 л/г]. Якщо мембрана зберігається в іншому місці (наприклад, у постачальника мембрани), цей факт потрібно задокументувати.

7.2.12.4 Випаровувач

Випаровувачі повинні бути виготовлені з нержавіючої сталі. Вони повинні бути зварені вольфрамом в атмосфері інертного газу чи спаяні срібним олов'яним припаєм. Заборонено використовувати ємності, виготовлені з оцинкованої сталі, міді, алюмінію чи білої жести. Дозволене паливо – деревина і топочний мазут. Потрібно контролювати якість повітря і навколишнього середовища в приміщенні з випаровувачем. Заборонено використовувати системи впуску повітря.

ПРИМІТКА: В Канаді до застосування відпрацьованих олив можуть застосовуватися додаткові вимоги провінцій.

7.2.12.5 Протипінні засоби

В якості протипінних засобів можуть використовуватися лише пенсільванський клен (*Acer pennsylvanicum*) та органічні рослинні олії, окрім тих, які можуть викликати алергію.

7.2.12.6 Фільтрація сиропу та інші операції

Органічний кленовий сироп не можна штучно рафінувати, вибілювати чи освітлювати. Дозволяється проста фільтрація наступними методами: через тканину чи папір, фільтрпрес чи харчовий діатоміт, або шляхом використання кварцового борошна чи глиняного пилу з фільтрпресом для видалення зважених речовин.

7.2.13 Очистка обладнання для використання в виробництві сиропу

7.2.13.1 Системи збору кленового соку, труби та ємності

Перед початком кожного сезону збору кленового соку і після його закінчення відбувається чищення обладнання. Для санітарної обробки дозволені наступні речовини:

- а) в сезон: для всього обладнання, окрім труб, використовується гіпохлорид натрію, який потім змивають питною водою чи фільтратом;
- б) в несезон: для всього обладнання використовується гіпохлорид натрію чи ферментований сік, який потім змивають питною, фільтратом чи змивами соку або ізопропіловим спиртом (лише для труб). Інші речовини, в тому числі на основі фосфорної кислоти, заборонені.

7.2.13.2 Осмосна екстракція і мембрани

Установки для зворотного осмосу та мембрани спочатку мийуть за допомогою фільтрату відповідно до рекомендацій виробника щодо часу та температури.

а) Очистка протягом сезону виробництва:

- 1) Якщо тест на водонепроникність показує, що контрольована ефективність менше 85% контрольованої ефективності, записаної на початку сезону,

дозволяється використовувати мило на основі каустичної солі (NaOH), рекомендоване виробником для очистки мембрани.

2) Якщо тест на водопроникність показує, що контрольована ефективність менше 75% контрольованої ефективності, записаної на початку сезону, дозволяється використовувати лимонну кислоту після мила на основі каустичної солі.

3) Після очистки речовинами, дозволеними в п. 1) і 2), установки і мембрани слід споліскувати чистим фільтратом чи питною водою. Об'єм рідини для споліскування повинен перевищувати або дорівнювати об'єму, який в 40 разів перевищує мертвий (залишковий) об'єм установки (загальний об'єм установки та її компонентів після висушування).

4) Потрібно записувати щоденні показники ефективності та розрахунки. Вода для промивання мембрани утилізується у спосіб, який не шкодить навколишньому середовищу.

б) Очистка після закінчення виробничого сезону: дозволяється обробка мембрани лимонною кислотою в несезон. Після обробки лимонною кислотою дозволяється використовувати оцтову кислоту, надоцтову кислоту та перекис водню.

7.2.13.3 Випаровувачі

Випаровувачі можна мити питною водою чи фільтратом в будь-який час. Наприкінці сезону можна використовувати оцет чи ферментований сік.

7.2.13.4 Заборонені речовини

Речовини, які не входять до переліку пп. 7.2.13.1, 7.2.13.2 та 7.2.13.3, заборонені, в тому числі речовини, що містять фосфорну кислоту.

7.2.14 Харчові та технологічні добавки

Переробка сиропу на іншу кленову продукцію (наприклад, масло, цукор чи іриски) повинна відповідати вимогам цього стандарту. Варіння за допомогою мікрохвильової печі заборонене. Під час виробництва чи виготовлення сиропу чи іншої кленової продукції не можна додавати інші речовини для покращення смаку, текстури чи вигляду. Можна використовувати стаканчики, якщо вони складають менше 5% ваги кінцевого продукту.

7.2.15 Транспортування, зберігання та консервація

Кленовий сироп, який не призначений для негайного споживання, слід зберігати в контейнерах з харчових матеріалів, які не змінюють хімічний склад чи якість сиропу. Дозволені бочки з нержавіючої сталі, скловолокна, харчового пластику чи металу, внутрішня поверхня яких вкрита харчовим покриттям. Повторне використання одноразових бочок не допускається.

Бочка повинна мати унікальний ідентифікаційний номер, який зазначається у всіх відповідних записах. Також документується дата заповнення бочки.

7.3 Виробництво грибів

Всі відповідні підпункти цього стандарту застосовуються до виробництва грибів, якщо в них не містяться спеціальні вимоги, в тому числі пп. 5.1.2, 5.1.6 та 5.1.7. Для виробництва на відкритому повітрі також застосовуються вимоги пп. 5.2.2.

7.3.1 Місця виробництва та виробничі будівлі

При виробництві грибів чи грибної продукції оператор повинен забезпечити, щоб субстрати і гриби не контактували з забороненими речовинами. Виробництво субстратів здійснюється відповідно до цього стандарту та відповідних розділів Таблиці 4.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311, таких як *Сировина для компосту та Компост, вироблений на господарстві*

- а) При виробництві грибів в приміщенні вони не повинні контактувати з забороненими речовинами, які загрожують цілісності культури.
- б) При виробництві грибів на відкритому ґрунті заборонені речовини не повинні використовуватися на цьому ґрунті не менш ніж 36 місяців до збирання врожаю органічної продукції.
- в) В нових спорудах чи з метою заміни не можна використовувати деревину, оброблену забороненими речовинами, в структурах, контейнерах чи інших поверхнях, які контактують з субстратом чи грибами.

7.3.2 Субстрати та середовища для вирощування

7.3.2.1 Субстрати з деревини

Колоди, тирса та інші матеріали з деревини, які використовуються в якості субстратів повинні походити з лісу, дерев чи колод, які не оброблялися забороненими речовинами.

7.3.2.2 Гній

Вимоги пп. 5.5.1 застосовуються до гною, що використовується в субстратах (в тому числі до будь-яких неорганічних сільськогосподарських речовин в гної). Гній повинен бути компостований згідно з вимогами щодо покращувачів ґрунту в Таблиці 4.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

7.3.2.3 Інші сільськогосподарські речовини

Якщо вони не компостовані, сільськогосподарські речовини, такі як солома, сіно чи зерно, що використовуються в якості субстратів, повинні походити з органічних джерел. Якщо такі органічні джерела недоступні на ринку, можна використовувати традиційні, якщо вони компостовані відповідно до вимог щодо покращувачів ґрунту в Таблиці 4.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

7.3.3 Міцелій

Слід використовувати органічний міцелій (насіння). Дозволяється використовувати міцелій, вирощений чи оброблений речовинами, переліченими в Таблиці 4.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311, якщо:

- а) на виробничому підрозділі немає органічного міцелію;
- б) органічного міцелію немає на ринку.

7.3.4 Боротьба зі шкідниками та санітарна обробка

Заходи попередження хвороб включають:

- а) видалення зараженого матеріалу. Заражені штами грибів слід спалити, перевезти на відстань не менше 50 м від місця виробництва (якщо наприклад, заражені колоди зберігають для дослідження) чи утилізувати відповідно до рекомендованих кращих практик виробництва;
- б) санітарну обробку речовинами з переліку Таблиці 4.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311;
- в) місця вирощування, які не містять залишків підліску та хворих дерев;
- г) очистку та обслуговування обладнання за допомогою антисептиків да дезінфікуючих засобів, перелічених в Таблиці 4.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

7.3.5 Виготовлення грибної продукції

При виготовленні органічної продукції застосовуються вимоги пп.8.1 та 8.2.

7.3.6 Боротьба зі шкідниками на виробництві

До боротьби зі шкідниками в виробничому приміщенні та навколо нього застосовуються вимоги пп.8.3.

7.4 Виробництво розсади, паростків та мікрозелені.

Вимоги пп. 7.4 застосовується до культур, врожай яких зазвичай збирають протягом 30 днів з моменту набухання з корінням (розсада) або відрізають від коренів (паростки та мікрозелень).

7.4.1 Вирощування розсади, паростків та мікрозелені у воді

7.4.1.1 Слід використовувати органічне насіння.

7.4.1.2 Джерела води (наприклад, питна вода, дистильована чи перероблена шляхом осмосу) повинна відповідати чи перевершувати рекомендації щодо якості води, в тому числі з точки зору рівня мікробіологічного та хімічного забруднення.

7.4.1.3 Повинна існувати програма моніторингу якості води і потрібно проводити аналіз води не менше двох разів на рік (раз на 6 місяців).

7.4.1.4 На всіх етапах вирощування та збору врожаю заборонено застосовувати добрива.

7.4.1.5 Речовини, які використовуються для очистки та санітарної обробки насіння чи зібраної продукції, повинні входити до переліку Таблиці 4.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

7.4.2 Вирощування паростків та мікрозелені на ґрунті

7.4.2.1 Пп. 7.4.1.1, 7.4.1.2, 7.4.1.3 та 7.4.1.5 також застосовуються при вирощуванні паростків та мікрозелені на ґрунті.

7.4.2.2 Пп. 7.5 застосовується при вирощуванні паростків та мікрозелені на ґрунті, незалежно від того, чи вони вирощуються в вегетаційній камері, теплиці чи інших закритих структурах, чи на відкритому ґрунті.

7.4.3 Виготовлення продукції паростків та мікрозелені

При виготовленні органічної продукції застосовуються вимоги пп.8.1 та 8.2.

7.4.4 Боротьба зі шкідниками на виробництві

До боротьби зі шкідниками в виробничому приміщенні та навколо нього застосовуються вимоги пп.8.3.

7.5 Тепличні культури

7.5.1 В стаціонарній системі вирощування на ґрунті, заборонені речовини не повинні використовуватися протягом не менш ніж 36 місяців до першого врожаю органічних культур.

Всі відповідні підпункти цього стандарту застосовуються до тепличних виробництв, якщо в цьому підпункті відсутні специфічні вимоги, включаючи пункти 5.1.3, 5.1.4, 5.1.6 та 5.1.7. Як правило, У верхніх системах ґрунту не можна використовувати заборонені речовини принаймні за 36 місяців до збирання органічного врожаю.

7.5.2 В контейнерній системі ґрунт не повинен містити заборонених речовин.

ПРИМІТКА: Відповідно до *Регламенту Канади щодо органічних продуктів* вимагається, щоб оператор задокументував, що він не використовував заборонених речовин. Також відповідно до *Регламенту Канади щодо органічних продуктів* вимагається, щоб першу заявку на органічну сертифікацію культур, що вирощуються в теплицях з стаціонарною системою вирощування на ґрунті, було подано за 15 місяців до моменту першого очікуваного введення продукції в обіг. Протягом цього періоду сертифікаційний орган перевірятиме дотримання оператором цього стандарту і така перевірка включатиме не менше однієї інспекції виробничого підрозділу під час виробництва протягом року перед тим, як культури можуть бути допущені до сертифікації, і одну інспекцію під час виробництва протягом року, коли культури

допущені до сертифікації. Ця вимога не застосовується до теплиць, облаштованих на землі, що є частиною існуючого органічного господарства.

7.5.3 Гідропонне і аеропонне виробництво заборонені.

7.5.4 Грунт, що використовується в контейнерній системі, за винятком саджанців, повинен постійно забезпечувати рослини поживними речовинами. Грунт (середовище вирощування) повинен містити мінеральну фракцію (пісок, мул чи глина) та органічну фракцію; він повинен підтримувати життя і різноманіття екосистеми.

7.5.5 Для багатоярусних, підв'язних культур (наприклад, помідорів, солодкого перцю, огірків, баклажанів) застосовуються такі умови:

а) на початку виробництва загальний обсяг ґрунту має містити щонайменше 10% компосту;

б) додавання компосту має бути включене у програму підтримки родючості;

в) об'єм ґрунту повинен становити принаймні 60 л / м² (1,2 гал / кв.фут), виходячи із загальної площі вирощування;

г) операторам діючих тепличних одиниць, які вже перебували в органічному управлінні в листопаді 2016 року і не відповідають пункту 7.5.5 (в), дозволяється продовжувати вирощування багатоярусних культур, використовуючи обсяг ґрунту менше 60 л / м² (1,2 гал / кв.фут);

д) всі споруджені теплиці після листопада 2016 р. (виробничі одиниці), як і розширені або переобладнані об'єкти діючих операторів, мають бути приведені у відповідність до пункту 7.5.5 (а), (б) і (в), включаючи теплиці тих виробників, які підпадають під виключення, освітлене в пункті 7.5.5 (г).

7.5.6 Дозволяється додатковий обігрів з належним виведенням відпрацьованих газів і додаткове освітлення. Дозволяється підкормка речовинами, переліченими в Таблиці 4.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

7.5.7 Рослини та ґрунт, в тому числі ґрунт для горшкових рослин, не повинен контактувати з забороненими речовинами, в тому числі з деревиною, обробленою забороненими речовинами.

7.5.8 Оператор повинен:

а) за будь-якої нагоди використовувати горщики і ящики, які можна повторно використати чи переробити;

б) застосовувати речовини, перелічені в Таблицях 4.2 та 4.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311;

в) використовувати відповідні засоби для очистки, дезінфекції та антисептики обладнання, перелічені в Таблицях 7.3 та 7.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

7.5.9 Дозволяється освітлення повного спектру.

7.5.10 Дозволені наступні процедури, процеси чи речовини:

- а) для підвищення рівня вуглекислого газу:
 - 1) спалювання;
 - 2) ферментація;
 - 3) компостування; та
 - 4) стиснутий газ (CO₂);
- б) для очистки та дезінфекції контейнерів, горщиків та ящиків:
 - 1) речовини з Таблиць 7.3 чи 7.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311; та
 - 2) стерилізація гарячою парою;
- в) для стимулювання росту та розвитку рослини:
 - 1) речовини з Таблиць 4.2 чи 4.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311; та
 - 2) щоденний контроль температури та рівня освітлення;
- г) для попередження чорної ніжки:
 - 1) сушіння при низькій температурі;
 - 2) обробка гарячою водою; та
 - 3) обробка парою.

7.5.11 Для попередження та боротьби з хворобами, комахами та іншими шкідниками дозволено використовувати наступні процедури чи речовини:

- а) речовини з Таблиці 4.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311;
- б) пасинкування;
- в) очищення;
- г) чистка пилососом;
- д) попередження потрапляння шкідників в теплиці за допомогою повітряних фільтрів, захисних екранів та інших фізичних приборів; та
- е) методи біологічної боротьби.

7.5.12 Слід застосовувати процедури регенерації ґрунту та переробки. Допускаються наступні альтернативи сівозміні: пересадження рослин на корені рослин, стійких до хвороб, заморожування ґрунту взимку, регенерація шляхом внесення біорозчинної рослинної мульчі (наприклад, сіна чи соломи), та

часткова чи повна заміна ґрунту теплиці чи контейнера, якщо його повторно використовуватимуть за межами теплиці для інших культур.

7.5.13 Виготовлення тепличної продукції

При виготовленні органічної продукції застосовуються вимоги пп.8.1 та 8.2.

7.5.14 Боротьба зі шкідниками на виробництві

До боротьби зі шкідниками в виробничому приміщенні та навколо нього застосовуються вимоги пп.8.3.

7.6 Дикорослі рослини

7.6.1 Збір органічних дикорослих рослин відбувається з чітко визначеної території чи виробничого підрозділу. Повинно бути документальне підтвердження того, що протягом не менше 36 місяців перед збиранням врожаю органічних культур не застосовувалися заборонені речовини.

7.6.2 Оператор повинен підготувати план органічного виробництва (див. 4.1, 4.2 та 4.3), що містить:

- а) детальний опис площ виробництва та методів збирання врожаю;
- б) методи господарювання, які оберігають дикі види та не шкодять навколишньому середовищу; та
- в) систему обліку, яка відповідає вимогам пп. 4.4.

7.6.3 Дикорослі рослини вважаються органічними, якщо вони зібрані у відносно незайманому чи стабільному природному середовищі. Дику рослину потрібно зривати чи збирати таким чином, щоб сприяти її росту та врожайності і не шкодити навколишньому середовищу.

7.6.4 Зона виробництва з органічними дикими культурами повинна бути захищена від контакту з забороненими речовинами чітко визначеною буферною зоною (див. 5.2.2). Місця збору повинні знаходитися на відстані більше одного кілометра від потенційних джерел забруднення навколишнього середовища, таких як поля для гольфу, сміттєзвалища, санітарні сміттєзвалища та промислові комплекси.

7.6.5 Виготовлення продукції дикоросів

При виготовленні органічної продукції застосовуються вимоги пп.8.1 та 8.2.

7.6.6 Боротьба зі шкідниками на виробництві

До боротьби зі шкідниками в виробничому приміщенні та навколо нього застосовуються вимоги пп.8.3.

7.7 Органічні комахи

Застосовуються всі відповідні елементи розділів 1-6 цього стандарту.

8 Забезпечення органічної цілісності під час очистки, підготовки та транспортування

Вимоги розділу 8 застосовуються до всіх операцій, пов'язаних з поводженням з органічною продукцією, її зберіганням та транспортуванням для виробництва та переробки. Під час цих операцій головною метою є збереження органічних властивостей продукту шляхом суворого дотримання процедур і принципів цього стандарту. Оператори відповідають за збереження органічної цілісності на всіх ділянках виробничо-збутового ланцюга – від виробництва, через точку продажу до кінцевого споживача.

8.1 Збереження цілісності

8.1.1 Матеріали, які використовуються під час виготовлення органічної продукції, такі як робочі столи, контейнери та конвеєри, які контактують з продуктами харчування, повинні бути чистими і виготовлені з харчових матеріалів.

8.1.2 Випадкові добавки не повинні ставити під питання органічну якість продукції:

а) речовини для дезінфекції рук, якщо вони напряду контактують з органічними продуктами, повинні входити до переліку Таблиці 7.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

б) кулінарна пара, тобто пара, яка напряду контактує з органічними продуктами чи упаковкою, повинна містити лише:

1) речовини, що входять до переліку Таблиць 6.3-6.5 Стандарту CAN/CGSB-32.311; та/або

2) засоби для чищення, дезінфекції та санітарної обробки харчової якості, що входять до переліку Таблиці 7.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311, які можуть контактувати з органічними продуктами.

в) речовини для змащування, що контактують з продуктами харчування, повинні входити до переліку Таблиць 6.3-6.5 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

г) використання засобів для чищення, дезінфекції та санітарної обробки повинно відповідати вимогам пп. 8.2 цього стандарту.

8.1.3 Дозволені механічні, фізичні та біологічні процеси (такі як ферментація та коптіння).

8.1.4 Щоб попередити змішування, органічні продукти слід завжди відокремлювати або будь-яким іншим чином захищати від контакту з неорганічними продуктами, наприклад, під час переробки, зберігання насипом чи в незв'язаному вигляді.

8.1.5 Якщо на виробничому підрозділі виготовляються органічні і неорганічні продукти:

- а) органічні і неорганічні продукти не можна змішувати на жодному етапі виготовлення;
- б) слід вживати всіх можливих заходів для забезпечення збереження ідентифікації органічної і неорганічної готової продукції;
- в) оператори повинні документувати заходи з вилучення певної продукції, які застосовуються для попередження перехресного забруднення органічних і неорганічних продуктів під час технологічних циклів;
- г) виготовлення органічної продукції повинно відбуватися безперервно до закінчення технологічного циклу;
- д) технологічні цикли виготовлення органічної і неорганічної продукції повинні розділятися в часі і просторі;
- е) технологічні цикли виготовлення органічної продукції слід планувати заздалегідь, щоб попередити змішування; та
- ж) необхідно вживати додаткових заходів, щоб попередити випадкове змішування органічного насіння чи зерна, що входить до групи ризику і зберігається насипом, з неорганічними, яке може містити сліди ГМ забруднення:

1) ємності для зберігання органічної продукції повинні візуально ідентифікуватися як органічні за допомогою написів, що зберігаються в гарному вигляді і стійких до впливів погодних умов.

2) При переміщенні органічних культур, що входять до групи ризику, між бункерами безтарного зберігання (наприклад, для сушки зерна, змішування партій) на вагон чи вантажівку слід прикріпити тимчасові вказівники, які ідентифікують вантаж як органічний.

3) Коли органічні культури зберігаються в бункерах для безтарного зберігання для сушки чи обсмаження, на бункер слід прикріпити тимчасові вказівники, які ідентифікують вміст як органічний.

8.1.6 Упаковка органічної продукції

- а) повинна забезпечувати збереження органічної якості продукції; та
- б) бути мінімальною, відповідно до вимог пп. 8.1.6 а). Слід надавати перевагу пакувальним матеріалам, які мінімізують шкоду навколишньому середовищу протягом всього свого терміну служби; та
- в) відповідати вимогам щодо заборони в пп. 1.4 а), б), та і).

8.2 Очистка, дезінфекція і санітарна обробка

8.2.1 Дозволено використовувати харчові миючі засоби, засоби для дезінфекції та/або санітарної обробки, що входять до переліку Таблиці 7.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311 відповідно до вказівок:

- а) на поверхнях, які контактують з органічними продуктами, в тому числі, поверхнями обладнання, в місці зберігання та поверхнями транспортних засобів; та/або
- б) які напряду контактують з органічними продуктами.

8.2.2 Якщо речовини, що входять до переліку Таблиці 7.3, неефективні, на поверхнях, які контактують з органічними продуктами, можна використовувати миючі засоби, засоби для дезінфекції та/або санітарної обробки, що входять до переліку Таблиці 7.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311, якщо документація підтверджує, що:

- а) вони використовуються відповідно до вказівок; та
- б) перед початком виробництва органічної продукції їх залишки було видалено з поверхонь, які контактують з органічними продуктами.

8.2.3 Якщо речовини, що входять до переліку Таблиці 7.4, неефективні, на поверхнях, які контактують з органічними продуктами, можна використовувати інші миючі засоби, засоби для дезінфекції та/або санітарної обробки, якщо документація підтверджує:

- а) ефективність альтернативних речовин; та
- б) перед початком виробництва органічної продукції їх залишки було видалено з поверхонь, які контактують з органічними продуктами; та
- в) що стічні води було нейтралізовано, щоб мінімізувати негативний вплив на навколишнє середовище.

8.2.4 Спеціальні вимоги до очистки, дезінфекції та санітарної обробки в п. 7 цього стандарту, заміняють вимоги п. 8.2.

8.3 Боротьба зі шкідниками на господарстві та післяврожайна обробка

8.3.1 Для попередження появи шкідників на господарстві потрібно запровадити належні практики організації виробництва. Методи боротьби зі шкідниками включають, в порядку зменшення:

- а) знищення середовища проживання та їжі шкідників;
- б) попередження доступу для шкідників та управління середовищем (наприклад, світло, температура та атмосфера), для профілактики появи та репродукції шкідників;
- в) механічні та фізичні методи боротьби, наприклад, пастки;
- г) приманки та відлякувачі, відповідно до Таблиці 8.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

8.3.2 Якщо методи, зазначені в пп. 8.3.1, неефективні, оператор може застосовувати речовини для боротьби зі шкідниками, що входять до переліку Таблиць 8.2 та 8.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311. Оператор повинен вести облік шкідників, з якими ведеться боротьба, використаних речовин, дати

початку і закінчення заходів та місця (місць) розміщення пристроїв боротьби зі шкідниками.

8.3.3 Якщо методи, описані в пп.8.3.2, неефективні, речовини, що не входять до переліку Таблиці 8.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311, можуть застосовуватися при виготовленні органічної продукції, в тому числі на складах, що знаходяться за межами виробничого підрозділу, якщо не існує ризику для органічного статусу чи якості продукції. Оператор повинен вжити заходів, щоб прибрати органічні продукти та/або пакувальні матеріали під час застосування таких речовин в приміщенні. Оператор чітко документує:

- а) причину, чому дозволені речовини не підходять чи неефективні для боротьби зі шкідниками;
- б) як забезпечувалось уникнення контакту органічних продуктів з такими речовинами;
- в) всі заходи, що стосуються застосування, зберігання та утилізації зазначених речовин.

8.3.4 Якщо відповідно до обов'язкової державної програми застосовуються препарати для боротьби зі шкідниками і хворобами, які не входять до переліку Таблиці 8.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311, оператор повинен моніторити і документувати їх застосування.

8.3.5 Речовини, що входять до переліку Таблиці 8.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311, можуть застосовуватися для післяврожайного зберігання.

ПРИМІТКА: В разі невідкладного застосування засобів боротьби зі шкідниками і хворобами, канадські оператори повинні негайно повідомити свої сертифікаційні органи про будь-які зміни, які можуть вплинути на сертифікацію органічного виробництва.

8.4 Транспортування

8.4.1 Потрібно вжити всіх можливих заходів, щоб забезпечити збереження органічної якості допоміжних засобів, інгредієнтів та продуктів під час перевезення. Для уникнення змішування чи заміни неорганічними допоміжними засобами, інгредієнтами та продуктами слід застосовувати всі можливі методи. Органічна продукція повинна супроводжуватися наступною інформацією:

- а) ім'я/назва і адреса особи чи організації, відповідальної за виробництво, виготовлення чи розповсюдження продукції;
- б) назва продукції;
- в) органічний статус продукції; та
- г) інформація, що забезпечує простежуваність, наприклад, номер партії.

8.4.3 Органічні продукти не повинні піддаватися дії пестицидів чи інших засобів боротьби зі шкідниками, які не входять до переліку Таблиці 8.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311, під час будь-якого етапу транспортування чи при перетині кордону.

ПРИМІТКА: Власник продукції відповідає за збереження органічної якості продукції, що транспортується. Це передбачає використання послуг знайомих перевізників та звичних методів поводження з продукцією. Транспортні компанії несуть відповідальність за збереження органічної якості продукції разом з власником під час завантаження, транспортування чи вивантаження сертифікованої органічної продукції.

9 Склад органічної продукції

Пункт 9 застосовується до всіх операцій, які застосовуються під час виготовлення та продажу органічної продукції, в тому числі до представників роздрібною торгівлі, які готують продукцію.

9.1 Склад продукції

9.1.1 Органічний продукт повинен складатися, в першу чергу, з цілих чи перероблених інгредієнтів сільськогосподарського походження та органічних технологічних добавок. Кількість інших дозволених інгредієнтів та технологічних добавок, відповідно до п.9.2, повинна бути мінімальною.

9.1.2 Під час оцінювання та розрахунку відсоткової частки органічних інгредієнтів слід враховувати всі інгредієнти чи їх частини, виділяючи органічні і неорганічні компоненти кожного інгредієнта, що міститься в продукті.

9.1.3 Відсоткова частка всіх органічних інгредієнтів в органічному продукті розраховується наступним чином:

- а) Тверді продукти (окрім кормів для тварин) — потрібно розділити чисту вагу, не враховуючи воду і сіль, всіх органічних інгредієнтів в складі чи кінцевому продукті, залежно від того, що важливіше, на чисту вагу всіх інгредієнтів.
- б) Рідкі продукти — якщо продукт та його інгредієнти – рідкі, потрібно розділити рідкий об'єм всіх органічних інгредієнтів, не враховуючи воду і сіль, на рідкий об'єм всіх інгредієнтів, не враховуючи воду і сіль. Якщо в описі продукції міститься фраза, наприклад, «відновлено з концентрату», для розрахунку відсотку органічних інгредієнтів слід використовувати односторонні концентрації інгредієнтів чи кінцевої продукції.
- в) Тверді і рідкі продукти — потрібно розділити загальну чисту вагу всіх твердих та рідких органічних інгредієнтів, не враховуючи воду і сіль, на загальну вагу всіх інгредієнтів кінцевого продукту
- г) Корми для тварин повинні містити 100% органічних інгредієнтів сільськогосподарського походження і необхідних кормових добавок, що входять до переліку Таблиці 5.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311. Потрібно розділити загальну чисту вагу, за винятком води, солі та сполук кальцію, всіх органічних інгредієнтів в формулі чи кінцевому продукті, залежно від того, що важливіше, на загальну вагу всіх інгредієнтів, за винятком води, солі та сполук кальцію.

9.1.4 Відсоткова частка всіх органічних інгредієнтів в органічному продукті округлюється до найближчого цілого числа.

9.2 Категоризація органічних продуктів

Залежно від відсоткової частки всіх органічних інгредієнтів в продукті, органічні продукти розподіляються на дві категорії:

9.2.1 95% органічних інгредієнтів (чи більше)

Такі продукти не можуть містити інгредієнти одночасно в органічній і неорганічній якості.

До складу інших 5% можуть входити:

- а) «інгредієнти, які класифікуються як харчові добавки» та «інгредієнти, які не класифікуються як харчові добавки», відповідно до переліку Таблиць 6.3 та 6.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311 відповідно, враховуючи вимоги та обмеження, викладені у вказівках переліку речовин пп.6.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311. Перелічені інгредієнти сільськогосподарського походження повинні відповідати вимогам пп. 1.4 а), 1.4 в), 1.4 ж) та 6.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311;
- б) неорганічні технологічні добавки сільськогосподарського походження, які відповідають вимогам пп. 1.4 а), 1.4 б), 1.4 в), та 1.4 ж), та будь-яким вказівкам в Таб. 6.5 Стандарту CAN/CGSB-32.311;
- в) технологічні добавки несільськогосподарського походження, які входять до переліку таблиці CAN/CGSB-32.311, відповідно до вимог, що містяться у вказівках до переліку речовин;
- г) неорганічні інгредієнти сільськогосподарського походження, які відповідають вимогам пп.1.4 а), 1.4 в) та 1.4 ж). Такі інгредієнти також підпадають під вимогу щодо наявності органічного інгредієнта на ринку.

9.2.2 70-95% органічних інгредієнтів

Такі продукти не можуть містити інгредієнти одночасно в органічній і неорганічній якості.

До складу інших 30% можуть входити:

- а) неорганічні інгредієнти сільськогосподарського походження, які відповідають вимогам пп. 1.4 а), 1.4 в) та 1.4 ж);
- б) «інгредієнти, які класифікуються як харчові добавки» та «інгредієнти, які не класифікуються як харчові добавки», відповідно до переліку Таблиць 6.3 та 6.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311 відповідно, враховуючи вимоги та обмеження, викладені у вказівках переліку речовин пп.6.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311. Перелічені інгредієнти сільськогосподарського походження повинні відповідати вимогам пп. 1.4 а), 1.4 в), 1.4 ж) та 6.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311;
- в) неорганічні технологічні добавки сільськогосподарського походження, які відповідають вимогам пп. 1.4 а), 1.4 б), 1.4 в), та 1.4 ж) та будь-яким вказівкам в таблиці 6.5 Стандарту CAN/CGSB-32.311;

- г) технологічні добавки несільськогосподарського походження, які входять до переліку таблиці CAN/CGSB-32.311, відповідно до вимог, що містяться у вказівках до переліку речовин.

ПРИМІТКА: В Додатку А міститься короткий зміст п. 9.

10 Процедури, критерії та умови внесення змін до Стандарту CAN/CGSB-32.311 Системи органічного виробництва – переліки дозволених речовин

Вимоги п.10 застосовуються до всіх запропонованих змін до «Переліку дозволених речовин». До «Переліку дозволених речовин» входять лише речовини без вказівки торгової назви. Речовини під торговою назвою, які складаються з декількох речовин без вказівки торгової назви, не можуть входити до «Переліку дозволених речовин». Вимоги цього пункту не застосовуються до пакувальних матеріалів, поверхонь обладнання чи інших схожих речовин чи матеріалів.

10.1 Процедури перегляду речовин

10.1.1 Критерії, наведені в цьому пункті, є визначальними для внесення змін до Стандарту CAN/CGSB-32.311.

10.1.2 Процес перегляду речовин повинен бути відкритим, прозорим та повністю інтерактивним відповідно до процедур Комітету Канади зі стандартизації.

10.1.3 Слід врахувати наслідки, які запропоновані зміни можуть мати для еквівалентності та гармонізації цього стандарту зі стандартами та регламентами інших юрисдикцій.

10.2 Критерії, що застосовуються до дозволених речовин

10.2.1 Речовини, що входять до «Переліку дозволених речовин», повинні:

- а) відповідати загальним принципам органічного виробництва, викладеним в Розділі II Вступу до цього стандарту, та
- б) відповідати вимогам щодо заборони, викладеним в пп. 1.4.

10.2.2 Перегляд речовин:

- а) повинен враховувати необхідність, походження та спосіб виробництва, а також соціальний та екологічний вплив виробництва та застосування речовини;
- б) вся супровідна документація повинна містити детальний опис речовин та суттєве обґрунтування для внесення запропонованої зміни; та
- в) повинен включати оцінку всіх доступних альтернатив, в тому числі речовин і прийнятних методів, визначених в цьому стандарті та в інших системах виробництва.

10.2.3 Якщо необхідно, вказівки до речовини повинні містити:

- а) обмеження щодо походження та методу виробництва;
- б) обмеження щодо складу та застосування речовини; та
- в) пункт щодо наявності на ринку, який дозволяє використання синтетичного аналога речовини, якщо її несинтетична форма недоступна в необхідній якості чи кількості на момент публікації.

10.2.4 Винятки до пп. 10.2:

- а) якщо під час перегляду речовини було підтверджено, що немає в наявності її несинтетичної форми, її синтетична форма може бути затверджена як виняток.
- б) якщо очікуються альтернативи синтетичним речовинам, їх синтетична форма може бути дозволена як тимчасовий виняток.
- в) слід проводити повторне оцінювання тимчасових винятків при кожному повному перегляді стандартів.

10.3 Спеціальні критерії перегляду речовин

Критерії, які використовуються для перегляду речовин, наведені в Таблицях 8, 9, 10 та 11.

Таблиця 8 — Критерії перегляду речовин, дозволених в органічному рослинництві

	Покращувачі ґрунту та забезпечення рослин поживними речовинами (Таблиця 4.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311)	Допоміжні речовини і матеріали в рослинництві (Таблиця 4.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311)
А. Необхідність	Необхідно для покращення чи підтримання родючості ґрунту, задоволення особливих потреб рослин та/або для особливого покращення ґрунту та сівозміни, яких не можливо задовольнити шляхом виконання вимог та застосування методів, передбачених цим стандартом.	Необхідно для боротьби з хворобами рослин, бур'янами та шкідниками. Застосовуються, коли не доступні ніякі інші відповідні біологічні, фізичні чи селекційні альтернативи чи ефективні методи ведення господарства.
В. Походження та спосіб виробництва	<p>1. Повинні бути рослинного, тваринного, мікробіологічного чи мінерального походження. Речовини можуть вироблятися за допомогою фізичних (наприклад, термальних чи механічних), ензимних чи мікробіологічних (наприклад, компостування, ферментація чи перетравлення) методів трансформації.</p> <p>2. Повинні походити від рослин та тварин, вирощених відповідно до цього стандарту чи з матеріалів, що існують в природі.</p>	

	3. Не повинні бути синтетичними. Якщо несинтетичні форми таких речовин не існують, можна розглядати можливість включення синтетичних речовин.
С. Вплив	<p>Перегляд дозволених речовин повинен враховувати:</p> <p>1. Вплив виробництва речовини та його утилізації після використання на навколишнє середовище, в тому числі, вплив на екологію, поверхневі та ґрунтові води, якість повітря і ґрунту, в тому числі, вплив стійкості, погіршення якості та концентрації речовини.</p> <p>2. Вплив використання речовини чи можливого невірною використання на якість ґрунту (в тому числі, на біологічне різноманіття та біологічну активність ґрунту, структуру, засоленість, вміст натрію, можливу ерозію та орання), якість поверхневих та ґрунтових вод, екосистему (особливо, організми, які не є мішенню), в тому числі на дику природу та ареали дикої природи, здоров'я тварин та людей.</p>

Таблиця 9 – Критерії перегляду речовин, дозволених в органічному тваринництві

	Корми для тварин (Таблиця 5.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311)	Ветеринарія (Таблиця 5.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311)
А. Необхідність	<p>1. Необхідні для корегування задокументованих дефіцитів поживних речовин в фуражі чи раціоні харчування, коли інші біологічні, агротехнічні чи фізичні засоби, дозволені цим стандартом недоступні; та/або</p> <p>2. Необхідні для забезпечення та збереження якості продукції, коли інші біологічні, агротехнічні чи фізичні засоби, дозволені цим стандартом, недоступні.</p>	Необхідні для попередження чи лікування хвороб тварин, коли інші засоби, дозволені цим стандартом, недоступні.
В. Походження та спосіб виробництва	Повинні бути органічними чи з несинтетичних джерел, які зустрічаються в природі, наприклад, з морепродуктів. Дозволені лише мінеральні речовини природного походження.	Повинні бути органічними чи з несинтетичних джерел, якщо можливо.
С. Вплив	<p>Перегляд дозволених речовин повинен враховувати:</p> <p>1. Вплив виробництва речовини та його утилізації після використання на навколишнє середовище, в тому числі, вплив на екологію, поверхневі та ґрунтові води, якість повітря і ґрунту, в тому числі, вплив стійкості, погіршення якості та концентрації речовини.</p> <p>2. Вплив використання речовини чи можливого невірною використання на якість ґрунту (в тому числі, на біологічне різноманіття та біологічну активність, структуру, засоленість, вміст натрію, можливу ерозію та орання), якість поверхневих та ґрунтових вод, екосистему (особливо, організми, які не є мішенню), в тому числі дику природу та ареали дикої природи, здоров'я тварин та людей.</p>	

Таблиця 10 – Критерії перегляду речовин, дозволених в переробці органічних продуктів харчування

	Інгредієнти і технологічні добавки (Таблиці 6.3-6.5 Стандарту CAN/CGSB-32.311)
А. Необхідність	<p>1. Необхідні для корегування задокументованого дефіциту незамінних поживних речовин в продукті, а саме, вітамінів і мінералів; або коли вимагається регламентом; та/або</p> <p>2. Необхідні для забезпечення безпечності продукту; або</p> <p>3. Використовуються, коли продукцію невиправдано чи непрактично виробляти чи зберігати без цих речовин; або</p> <p>4. Необхідні для досягнення технологічного ефекту під час переробки (наприклад, фільтрація) чи органолептичного ефекту готового продукту (наприклад, фарбування чи ароматизація).</p>
В. Походження та спосіб виробництва	<p>1. Повинні існувати в природі. Речовини можуть вироблятися за допомогою фізичних (наприклад, екстракція, осідання), ензиматичних та мікробіологічних (наприклад, ферментація) процесів, а також шляхом хімічної екстракції, що не змінює хімічну структуру речовини.</p> <p>2. Перевага повинна надаватися органічним джерелам.</p> <p>3. Якщо несинтетичні форми таких речовин не існують, можна розглядати можливість включення синтетичних речовин.</p>
С. Вплив	<p>Перегляд дозволених речовин повинен враховувати вплив використання і можливого невірної використання речовин на:</p> <p>1. Людське здоров'я через вплив на нього харчових і нехарчових продуктів, в тому числі гостра та хронічна токсичність, алергенність та метаболіти;</p> <p>2. Якість продукції, в тому числі її поживну цінність, смак, запах, зовнішній вигляд та зберігання, якщо необхідно;</p> <p>3. Сприйняття споживачем походження, суті та якості харчового продукту.</p>

Таблиця 11 – Критерії перегляду речовин для чищення та дезінфекції

	Речовини для чищення та дезінфекції (Таблиці 7.3 та 7.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311)	Речовини для обробки приміщень (Таблиці 8.2 та 8.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311)
А. Необхідність	Речовини для чищення та дезінфекції органічних продуктів та поверхонь, які контактують з органічними продуктами повинні бути необхідними і призначеними для запланованого використання.	Речовини для боротьби зі шкідниками чи для створення післявирожайного фізіологічного ефекту повинні бути необхідними і призначеними для запланованого використання.

В. Походження та спосіб виробництва	<p>1. Не повинні бути синтетичними, якщо можливо.</p> <p>2. Якщо несинтетичні форми таких речовин не існують, можна розглядати можливість включення синтетичних речовин.</p>
С. Вплив	<p>Перегляд дозволених речовин повинен враховувати:</p> <p>1. Вплив виробництва речовини та його утилізації після використання на навколишнє середовище, в тому числі, вплив на екологію, поверхневі та ґрунтові води, якість повітря і ґрунту, в тому числі, вплив стійкості, погіршення якості та концентрації речовини.</p> <p>2. Вплив використання речовини чи можливого невірної використання на якість ґрунту (в тому числі, на біологічне різноманіття та діяльність, структуру, засоленість, вміст натрію, можливу ерозію та орання), якість поверхневих та ґрунтових вод, екосистему (особливо, організми, які не є мішенню), в тому числі дику природу та ареали дикої природи, здоров'я тварин та людей.</p>

Додаток А

(довідково)

Категоризація органічних продуктів

Таблиця А.1 – Категоризація органічних продуктів на основі вмісту органічних інгредієнтів у відсотках

Короткий опис	Категорії		
	95% ^а (чи більше)	70-95% ^б (чи більше)	<70% ^в
Можуть не містити одного інгредієнта в органічній і неорганічній формі	✓	✓	
Можуть містити до 5% неорганічних інгредієнтів, якщо вони не існують на ринку в органічній якості.	✓		
Можуть містити до 30% неорганічних інгредієнтів.		✓	
Можуть містити менше 70% органічних інгредієнтів.			✓
Неорганічні інгредієнти, які «класифікуються як харчові добавки» і «не класифікуються як харчові добавки» повинні бути перелічені в Таблицях 6.3 та 6.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311, відповідати вказівкам і вимогам пп. 6.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311.	✓	✓	
Незалежно від того, чи перелічені вони в Таблицях 6.3 та 6.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311, сільськогосподарські неорганічні інгредієнти повинні відповідати вимогам пп. 1.4 а), в) та ж), і пп. 6.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311.	✓	✓	
Сільськогосподарські неорганічні інгредієнти, які не входять до переліків дозволених речовин, що підпадають під вимогу наявності на ринку.	✓		
Неорганічні технологічні добавки сільськогосподарського походження дозвалені, якщо вони відповідають вимогам пп. 1.4 а), б), в),	✓	✓	

та ж); та будь-яким вказівкам Таблиці 6.5 Стандарту CAN/CGSB-32.311.			
Технологічні добавки несільськогосподарського походження дозволені, якщо вони входять до переліку в таблиці 6.5 (технологічні добавки) Стандарту CAN/CGSB-32.311.	✓	✓	
<p>^aПродукти, які відповідають вимогам п. 9.2.1, можна ідентифікувати як органічні.</p> <p>^b На маркуванні продуктів, які відповідають вимогам п. 9.2.2, можна лише декларувати відсоток органічних інгредієнтів.</p> <p>^b На маркуванні продуктів, які містять менше 70% органічних інгредієнтів, можна вказувати в переліку інгредієнтів, які з них органічні.</p> <p>Повні вимоги щодо маркування наводяться у відповідних діючих регламентах.</p>			

Додаток Б

(для інформації)

Історичні принципи органічного виробництва

Принципи, наведені нижче, були першими принципами органічного виробництва, опублікованими в 2006 році. І хоча вони були оновлені внаслідок введення в дію цього стандарту, вони були збережені в цьому додатку в якості контексту існуючих планів органічного виробництва.

Органічне виробництво базується на принципах, які підтримують безпечні методи виробництва. Ці принципи мають на меті підвищення якості та стійкості навколишнього середовища шляхом застосування особливих методів господарювання та виробництва. Їх метою також є забезпечення гуманного поводження з тваринами.

Загальні принципи органічного виробництва включають:

1. Захист навколишнього середовища, мінімізація деградації та ерозії ґрунту, зменшення рівня забруднення, оптимізація біологічної продуктивності та сприяння гарному здоров'ю.
2. Підтримання довготривалої родючості ґрунту шляхом оптимізації умов біологічної активності в ґрунті.
3. Підтримання біологічного різноманіття в системі.
4. Максимально можлива переробка матеріалів і ресурсів на підприємстві.
5. Турбота, яка сприяє зміцненню здоров'я та відповідає поведінковим потребам тварин.

6. Виготовлення органічної продукції, використовуючи обережні методи переробки та поводження з метою забезпечення органічної якості та збереження важливих властивостей продукції на всіх етапах виробництва.
7. Використання відновлювальних ресурсів в локально організованих сільськогосподарських системах.

Довідкова література

- [1] Канадська агенція з контролю за якістю харчових продуктів (CFIA), Угоди про еквівалентність органічної продукції. Доступно на сайті: <http://www.inspection.gc.ca/food/organic-products/equivalence-arrangements/eng/1311987562418/1311987760268>
- [2] Канадська агенція з контролю за якістю харчових продуктів (CFIA), Регламент щодо органічних продуктів, 2009 (SOR/2009-176). Доступно на сайті CFIA: <http://inspection.gc.ca> або на сайті Justice Laws: <http://laws-lois.justice.gc.ca>.
- [3] Асоціації сертифікованих органічних виробників Британської Колумбії (COABC), *Стандарти виробництва і управління виробництвом органічної продукції в Британській Колумбії*, грудень 2009. Доступно на сайті: <http://www.certifiedorganic.bc.ca>.
- [4] Комісія Кодекс Аліментаріус, CAC/GL 20-1995 — *Принципи сертифікації та інспекції імпорту та експорту харчових продуктів*. Доступно на сайті: <http://www.codexalimentarius.org>.
- [5] Комісія Кодекс Аліментаріус, CAC/GL 32-1999 — *Правила виробництва, переробки, маркування та обігу органічної харчової продукції*. Доступно на сайті: <http://www.codexalimentarius.org>.
- [6] Рада з питань захищених сільськогосподарських назв та виробничо-збутових ланцюгів (CARTV), *Посібник з органічних назв Квебеку*, січень 2015. Доступно на сайті: <http://www.cartv.gouv.qc.ca>.
- [7] Міністерство охорони здоров'я Канади (HC), *Закон про препарати для боротьби зі шкідниками* (2002, с. 28). Доступно на сайті: <http://www.justice.gc.ca>.
- [8] Міжнародна федерація органічних сільськогосподарських рухів (IFOAM), *Норми IFOAM виробництва і переробки органічної продукції*, серпень 2014. Доступно на сайті: <http://www.ifoam.bio>.

[9] Департамент сільського господарства США, Служба сільськогосподарського маркетингу, Національна органічна програма. Доступно на сайті: <http://www.ams.usda.gov/AMSV1.0/nop>.